

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:

celo leto K 24—
pol leta 12—
četrt leta 6—
na mesec 2—

v upravnistvu prejemam:

celo leto K 22—
pol leta 11—
četrt leta 5:50
na mesec 1:90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zvečer izvenredne in praznične.

Inserati veljajo: peterostopna peti vrsta za enkrat po 16 vin, za dvakrat po 14 vin, za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parte in zahvala vrsta 20 vin. Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati i. t. d., to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na plamena naročila brez istodobne vnosne naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto K 25—
pol leta 13—
četrt leta 6:50
na mesec 2:30

za Nemčijo:

celo leto K 30—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto K 35—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakma. Upravnistvo (spodaj, dvorišče levo). Knafljeva ulica št. 5, telefon št. 85.

Nepovoljni izgledi.

Dunaj, 9. dec.

Grof Berchtold je poskušal danes v ogrski delegaciji svojo ponesrečeno politiko pojasnjevati z nekaterimi novimi izjavami. Odgovarjajoč na interpelacijo grofa Apponyja je poudarjal, da je avstrijska diplomacija storila vse, da prepreči izbruh druge balkanske vojne. Naši poslanički na Balkanu so imeli nalogo, se s poudarkom zavzemati za ohranitev miru. Seveda s potrebno rezervo, kajti grof Berchtold je vedel, da je imela »neka druga velesila« pravico razsodnika in končno je naš tradicionalni »princip«, da priporočamo balkanskim državam pravo samodoločbo. Grof Berchtold priznava, da je govoril grof Tisza svoj znani govor v ogrskem parlamentu v sporazumu z njim, govor, katerega je cela Evropa smatrala za jasni poziv Bolgarom, naj udarijo na Srbe, katerega pa brani Berchtold, češ, da ni hotel poudarjati drugega, kakor da so balkanske države v svojih zadevah svoji gospodarji. . . . Kako iskreno je bila naša diplomacija proti drugi balkanski vojni, dokazuje (po Berchtoldu) tudi to, da se je resno trudila za poravnavo med Bolgarijo in Romunijo. Naš zunanji minister je menda že poznal, da bi taka poravnava nikakor ne bila preprečila vojne med Bolgarijo in Srbijo, temveč le ustvarila za Srbijo neugodni položaj, ter povečala nevarnost, da podleže. Naše posredovanje je bilo takrat direktno naperjeno proti Srbiji. Več kakor čudno se nam mora zdeti, da prihaja zunanji minister s svojimi »pojasnili« baš v trenutku, ko bi naj započela akcija za zblizanje avstro-ogrsko monarhije s srbsko kraljevino. Njegov govor pa nam tudi pojasnjuje, zakaj se splošna nezaupnost, ki vlada v Srbiji proti Avstriji, noče poleči. Srbski krogi se še vedno boje, da pravilna naša diplomacija neke tajne načrte, ki so naperjeni proti srbskim interesom. Zanimivo je, da izraža to bojazen oficijozna srbska »Samouprava« v članku, napisanem baš pri odhodu dunajskega srbskega poslanika Jovanovića, ki se je sedaj delj časa mudil v Beogradu, da dobi

potrebne podrobne instrukcije za predstoječa predpogajanja za revizijo avstrijsko-srbske trgovinske pogodbe, kar se tako pri nas kakor tudi v Srbiji označuje kot potrebni predpogoj za vzpostavitev prijateljsko-sosedskih odnosov med obema državama. V intervjuu, ki ga prinaša »Südslavische Rundschau«, pravi poslanik Jovanović, da bodo ta predpogajanja »pač kmalu pričela«. To se ne glasi preveč optimistično in potrjuje domnevanje, da v Srbiji sploh ne vlada posebno razpoloženje za revizijo trgovinske pogodbe in torej tudi ne za posebno prijateljstvo z monarhijo. Poroča se nam, da so prešli sedaj tudi srbski trgovski in industrijski krogi, ki so sicer od nekdanj priateljeli dobrih gospodarskih odnosov med obema državama, v radikalnejši tabor, ter izjavljajo, da so s sedaj veljavno trgovinsko pogodbo zadovoljni in da ne potrebujejo od Avstrije nikakih koncesij, ker so proti temu, da bi dala Srbija monarhiji koncesije. Ta pojava je velesila. Z našega stališča jo moramo obžalovati, ker smatramo za nujno potrebno, da se razmerje med obema državama uredi tako, da se Jugoslovani tu in onkraj črnožlthi mejnikov lahko družimo k skupnemu narodnemu in kulturnemu delu, ne da bi se vsak pojav naše solidarnosti smatral že kar vnaprej za ilojalnost proti lastni državi, če že ne za veleizdajništvo.

Mi obžalujemo, da se Srbija in Avstrija ne morete najti, priznati pa moramo, da so temu krivi naši državniki, ki še vedno porabljajo vsako balkansko zadevo, da jo izgrajajo proti Srbiji. Kdor je sledil pisanju naših oficijoznih listov o balkanskih zavezniških pogodbah, ta ne bo zahteval posebnih dokazil. Akoravno je iz teksta in smisla teh pogodb jasno razvidno, da so ofenzivne samo proti Turčiji, napram Avstriji (in Romuniji) pa je defenzivne, so obrnili zlasti dunajski listi stvar tako, kakor da bi bila Srbija s pomočjo in po nasvetu Rusije, napravila najprvo komplot proti monarhiji, ki se je šele pozneje »vsled okolnosti« obrnil proti Turčiji. Srbiji služijo taki na glavo postavljeni komentariji samo v dokaz, kako neprijateljsko razpoloženje da vlada proti nji v Avstriji. V tem ambijentu zadobiva tudi vpraša-

nje iztočnih železnic poseben pomen in postaja težavnejše, kakor bi bilo treba. Večina akcij te žel. družbe se nahaja danes v avstrijskih rokah in direktno pod pritiskom naše diplomacije se protivi družba srbski zahtevi po odkupu njenih v novem srbskem ozemlju se nahajajočih prog. da, zahteva celo obnovev svojih starih turških privilegijev. Srbska javnost je mnenja, da intranigenca orijentske žel. družbe ne pomenja ničesar drugega, kakor avstrijsko namero, otežkoti položaj Srbije v novih pokrajinah, zlasti pa ureditev njenega ekonomskega uticaja proti Solunu, torej pot v svet. Ako bi bilo našim diplomatom res kaj na tem, pristali bi na upravičene srbske zahteve, ne da bi bili primorani oškodovati le najmanjši avstrijski interes. Toda to se ne zgodi. Srbija bo najbrže akceptirala prej ali slej francoski posredovalni predlog, ki omogočuje vsaj to, da se bo mogel srbski kapital udeležiti uprave iztočnih železnic. To pa seveda ne bo rešitev, kakršno želijo Srbi in razpoloženje napram Avstriji se bo le še povečalo. Kako globoko nezaupanje vlada proti vsemu kar pride iz Avstrije, razvidimo iz tega, da si tudi Čehi navzlic svoji agilnosti in navzlic simpatijam, ki so si jih v Srbiji tekom prve vojne pridobili, ne morejo pridobiti ugodnih tal za svoj kapital, svojo trgovino in industrijo.

Zdi se nam, da se razmerje med Avstrijo in Srbijo nikakor ne boljša, temveč da se slabša. Ne sicer v tem smislu, da bi se množila ostra nasprotstva, pač pa v tem, da postaja Srbija napram Avstriji popolnoma hladna in ravnodušna, da se postavlja na stališče: najboljšje je reducirati medsebojne stike na minimum. Avstrija pa v svoji koburški zaslepljenosti še vedno špekulira z možnostjo, da bo mogoče »preobjnostno sosedo« vendar-le še enkrat potlačiti do tam, kjer bi jo gotovi ljudje tako radi videli: v vlogi »zadnjega na Balkanu«.

Račune za tako politiko plačujemo seveda mi Jugoslovani, katerih stremenje po edinosti in slogi je označil ogrski ministrski predsednik grof Tisza za panslavistično nevarnost, pred katero naj bi Madžari (v

zvezi z Romuni) branil mir, kulturo in svobodo Evrope.

Koroški panama in dr. Kohn.

Melius est, ut scandalum oriat, quam ut veritas relinquitur.

»Predaja temporalij« (posvetnega blaga) tako imenuje bivši olomuški knezoškof Kohn brošuro, ki jo je pred dnevi izdal in v kateri se bavi udi z znanim koroškim škandalom.

Dr. Božidar Kohn je bil od leta 1892. do 1904. olomuški knezoškof in ves čas je bil zapleten v razne afeze in tožbe. Leta 1904 pa je bil nenadno odstavljen, zakaj — tega niti sam ne pove, pač pa izvem iz njegove brošure nekaj drugih zanimivih podatkov. Dne 12. marca 1904 je resigniral, seveda prisiljen, na svoje dostojanstvo in že 14. marca je bila resignacija sprejeta. V svojem resignacijskem pismu pa pravi, da ne more sprejeti nameravanega izgnanstva iz Avstrije, ker mora biti navzoč, ko se izroči posvetno premoženje njegove škofije njegovemu nasledniku. Zato se mu je kazeno oblačila v toliko, da se ne sme več vrniti v svojo škofijo razen če hoče obiskati svojega priletnega očeta. Iz te prepovedi se je razvil nov spor z njegovim naslednikom dr. Bauerjem, ker ta ni hotel pristopiti niti njega, niti njegovega zastopnika k inventuri, tako da dr. Kohn niti svoje privatne lastnine ni mogel reklamirati. Vsled tega, pravi dr. Kohn, da je bil oškodovan in da je bil končno prisiljen plačati svojemu nasledniku dr. Bauerju 240.147 K. Zelo interesantna je tudi točka, v kateri dolži dr. Kohn dr. Bauerja, da je moral plačati, dasiravno je bil že odstavljen, davek za dohodke svoje škofije, in plačal je dohodninskega davka 32.300 K, kar odgovarja letnemu dohodku 670.000 K. To pa smatra dr. Kohn za tem bolj umazano, ker dohiva po svojem odstopu letno pokojnino borih 50.000 K. Dohodkov iz svojega premoženja seveda niti ne računa. Toliko pa je gotovo, da ima njegov naslednik dr. Bauer sedaj letnih dohodkov 670.000 kron. Na drugem mestu pa se izda dr. Kohn, da je plačeval samo plača-

rine 15.225 K, kar odgovarja plači okroglih 250.000 K. Kakor pa se obrne cela stvar, je gotovo, da so bili dohodki knezoškofa, ki je seveda tudi veleposestnik, neprimerno večji. Tega mnenja so bili tudi pri davčni oblasti v Olomucu, in neki uradnik se je osmelil to uradno konstatirati ter predpisati knezoškofu večji davek, zato pa je dobil takoj plačilo, da je bil prestavljen v Sternberg. To dejstvo dokazuje, kako ginljivo skrbi vlada za to, da olomuškemu knezoškofu ni treba plačati zakonito določenega davka. Lepo svarilo seveda za vse svoje dolžnosti se zavedajoče davčne uradnike!

Kar pa je za nas najbolj zanimivo, so dr. Kohnova odkritja glede koroškega škandala, zanimiva so ta odkritja tem bolj, ker jasno kažejo očetovsko ljubezen naše vlade do klerikalcev in ker so v direktnem nasprotju z vpitjem »Slovenca«, da so škofje pokrili primankljaj pri »Centralni blagajni poljedelskih zadrug na Koroškem«. Vsakemu je še v spominu ta milionska tatvina, pri kateri sta bila glavna krivca kaplan Pavel Kayser in monsignor Weisz. V to centralno blagajno so vlagale vse poljedelske zadruge in hranilnice svoj denar. Končno so zmanjkali 3 milijoni, zabiti v razne brezumne špekulacije. Ko je prišel potem splošni polom teh spekulativnih podjetij, so bili kmetje ob svoj denar. Kaplan Kayser je bil obsojen na 2 leti težke ječe, njegov vredni drug Weisz pa se je pravočasno pobeignil. In sedaj izvem, da je država dala en milijon kron, da sanira ta klerikalni panama. Sam exškof Kohn nam to pove v jasnih besedah. Vlada pa si je bila popolnoma svesta nezakonitosti tega darila, zato je skušala preslepiti javnost, da bi ne izvedela, da je bila ona tako radodarna z milijoni davkoplačevalcev, če gre za klerikalno bisago. Ginljivo je, kako se je to zgodilo. Naenkrat so našli pri vladi, da so olomuški škofje plačali za cel milijon preveč davka in so ta znesek vrnili dr. Bauerju, ki pa je ta denar takoj poslal na Koroško. Poleg tega pa se je mogel še ponašati s svojo velikansko velikodušnostjo.

Značilno je, kako je prišlo to na dan. Dr. Kohn je dobil junija 1909 od

LISTEK.

Cerkvene miši.

Povest iz sedanosti.

Spisal L. C.

(Dalje.)

LIII.

Pustite me! Fant me
moj išče,
moj ženin me kliče
doma!
Telo le ste vzeli si moje
nikdar pa ne dam vam
srca!

A šker c: Jadranski biseri.

Tekom onega dopoldneva, ko je ponoči cerkvenikova Lenica položila pismo na okno Novakove hiše in potem izginila v črno noč, našla je Novakova dekla to pismo na oknu in je izročila takoj župniku Matiji Korenu, čegar naslov je brala na kuverti.

Župnik Matija Koren je z začudenjem prevzel to pismo od dekle. Njegovo začudenje se je pa izpremenilo v bridko bolest in silen srd, ko je pismo odprl in prebral s slabo in tresočo roko napisano vsebino. Strašna vsebina tega pisma se je namreč glasila:

»Preljubi, predobri gospod župnik! Samo Vam bom zaupala najstrašnejšo nesrečo, ki je zadela me-

ne nesrečno bitje . . . Edino Vam bodem potožila svoje brezmejno gorje . . . Edino Vam bodem izdala ime onega satanskega zločinca, ki je razrušil mojo srečo in uničil mlado moje življenje . . . Edino Vam odkrijem vso svojo nesrečo, ljudem pa naj ostane moja sramota prikrita . . . Danes popoldne sem morala na očetov ukaz v župnišče, češ, da hoče Vaš nevredni naslednik dr. Podpečnik z menoj nujno govoriti. Obotavljala sem se poslušati očetov ukaz, ker se mi je porajala v srcu slutnja, da me čaka tam nesreča. Oh, zakaj nisem bila prvič v svojem življenju nepokorna svojemu očetu! Vsaj bi se bili vendar našli milosrdni ljudje, ki bi sprejeli njega in otroke pod streho in jim privoščili kosček kruha. Toda pokorna ukazu svojega očeta šla sem v brlog najhujše zveri in postala žrtev tega satana v človeški podobi. Ko sem prestopila prag one nesrečne hiše, kjer je bila uničena potem moja sreča, me je hinavska zver sprejela s priliznjenimi besedami in me vabil k vstopu v njegovo Marijino družbo. Pri tem je pa že začel duhovni hudoalec stegati po meni svoje grabežljive roke. V strašni slutnji pred pretečo nesrečo sem skočila po koncu in hitela proti vratom, da ubežim hudobni zverini . . . Toda prehitel me je . . . Obrnila sem se potem proti oknu, da bi si s skokom skozi okno rešila svojo deviško čast in otela svojo življensko srečo . . . Toda zo-

pet je bil hitrejši, kakor jaz . . . Tedaj me je za zgrabil in me začel daviti . . . V strašnem boju za svojo čast, za svojo srečo, podlegla sem šibka stvarica in izgubila zavest . . . Kar se je med tem zgodilo, ko sem bila brez zavesti, niti misliti ne smem in si tudi misliti ne upam . . . Samo to vem, da sem postala nevredna svojega Ivana, ker je duhovni zločinec omadeževal moje telo . . . Toda duše mi ni! Duša je ostala čista in ostane čista . . . Ko sem se po dolgem času, koliko časa je preteklo ne vem, iztrgala iz hudobnih rok duhovnih zverini, na čegar zločinskem obrazu so moji prsti začrtali krvave sledove, sem odhitela proti svojemu domu in kakor mal otrok jokala in ihtela ob grobu svoje sreče, ki je za večno pokopana. Samo Vam, ki ste mi bili vedno tako dobri, zaupam sramoto svojega življenja, katere ne bom preživela. Moje omadeževano telo je postalo nevredno mojega ljubega Ivana in zato ne zasluži, da bi se še dalje vlačilo po svetu. To nesrečno, to omadeževano truplo bode še nočoj ležalo v prepadu . . . Svojo čisto dušo priporočam usmiljenemu bogu, ki naj ne sodi preostro nesrečne žrtve, ki je sama sebe že sodila . . . Veliko, veliko prošnjo imam do Vas predobri gospod župnik. Skušajte potlačiti mojega Ivana, da ne bode obupaval nad nenadno smrtjo svoje Lenice. Stojte mi kot prijatelj ob strani in mu sušite one bridke solze,

ki jih bode pretakal za svojo nesrečno Lenico. Zamolčite mu pa, da sem šla prostovoljno v smrt in kaj me je do tega privedlo . . . Prikritje pa to tudi drugim ljudem, da ne bodo pljuvali na grob nesrečnice! . . . Ivanu naj ostane spomin na me, ki sem ga ljubila z vso silo svoje mlade duše, svet in neomadeževan . . . Dobri bog, na čegar neskončno milost upam na dan njegove pravične sodbe, naj mu pa dodeli na tem svetu ono srečo, katero bi bila tako rada z njim delila . . . Moje zadnje misli bodo pri Ivanu in z njegovim imenom na ustih bodem pretrgala nit svojega nesrečnega življenja . . . Zahvaljujem se Vam še enkrat za vse nešteto dobrote, ki ste mi jih izkazali, zahvaljujem se Vam pa še posebej za to zadnjo dobroto . . . Slednjič Vas še prosim, ne obsojajte nesrečne Lenice, da se je sama sodila, ker v svojem obupu nisem mogla najti drugega izhoda iz svoje brezmejne nesreče. Molite za me! Nesrečna Lenica.«

Sivolasega župnika Korena je pretresla strašna vsebina obupnega pisma nesrečne deklice, začeno ga je pa zgrabil silen srd nad nečloveško zverino, ki je strl s svojo samopašno pohotnostjo mlado bitje in je pognal v prostovoljno smrt. Vzlic prošnji nesrečne mlade deklice sklenil je sam izvršiti obsodbo nad duhovnim hudodelcem.

Te misli so se v hipu porajale v duši sivolasega župnika. Takoj nato

jih je pa razgnal up, da nesrečna deklica morebiti le ni dosegla in izvršila popolnoma svojega namena, temveč da se ji je morebiti ponesrečil njen poskus uničiti svojo mlado življenje in da sedaj ječi v silnih bolečinah v prepadu in čaka rešitve.

Z mrzlično hitrostjo se je odpravil na to sivolasi župnik k znanemu prepadu, da poišče truplo nesrečne deklice in ji nudi prvo pomoč, če je dobri bog odvrnil od nje prezgodnjo smrt. Sivolasi župnik je celo pot upal, da bode našel nesrečno deklico še živo, čeprav hudo poškodovano. Zato je hitel in hitel, da mu je pot kar curkoma lil raz čelo.

Ko je prišel do prepada, krenil je takoj po znani stezici v dno prepada. Ko je dospel na dno, našel je tam res truplo mlade deklice. Hipoma je bil pri truplu in ko je dejal svoj tresočo roko na truplo mlade deklice, bilo je truplo že mrzlo . . .

Sivolasemu župniku so zaigrale v obeh solze . . . Molče je pokleknil poleg mrtvega trupla nesrečne deklice ter poslal k usmiljenemu sodniku v nebesa dolgo in gorečo molitev, v kateri ga je prosil odpuščenja za obupani čin nesrečne mlade deklice in mile sodbe . . .

Ko je sivolasi župnik opravil to svojo gorečo molitev, je pa vstal in se napotil proti Orehovljam, da sporoči grozno novico ženinu Ivanu. Stopal je pa starček nazaj zelo počasi, ker so mu postale noge težke ka-

moravškega namestništva obvestilo, da je plačeval od leta 1901 samo 150.222 K 80 v letnega prispevka za »religionsfond«, dočim bi moral plačati letno 156.842 K 40 v. Dr. Kohn je moral torej 5 let po svojem odstopu doplačati 21.201 K. Leta 1910, pa je dr. Kohn izvedel, da je podaril dr. Bauer omenjeni centralni blagajni na Koroškem 960.000 K in da izvira ta znesek iz povračila za preplačila v »religionsfond«. To je seveda dr. Kohna ujezilo in bivši knezoškof je skušal priti stvari na sled. Olomuški kapitel mu je odgovoril, da ne ve ničesar o vrnjenih davkih v znesku 960.000 K. Namestništvo je odgovorilo, da je bil denar, ki ga je plačal dr. Kohn, pravilno zaračunan, o milijonu pa ne črhe besedice. Knezoškof dr. Bauer zopet pravi, da gre za osebno dobrodelnost. Kohn torej zahteva plačani denar nazaj. Njemu seveda ne gre za nič drugega, kakor za denar, za nas pa imajo njegova izvajanja popolnoma drug pomen, ker jasno kažejo, da je vlada darovala »Centralni blagajni poljedelskih zadrug na Koroškem« seveda po ovinku in s posredovanjem olomuškega knezoškofa dr. Bauera en milijon kron. »Slovenčev« vpitje, da so škofje pokrili ta velikanski primankljaj, je torej skoz in skoz neresnično. Škofje niso dali ničesar, pač pa je vse plačala država!

Volilno gibanje na Hrvaškem.

Volilno gibanje je na Hrvaškem v vseh okrajih zelo živahno. Po celotni Hrvaški se vrše volilni shodi. Najostrejši je boj hrvaško-srbske koalicije in obeh skupin pravaške opozicije. Koalicija je število svojih kandidatov dvignila od 61 na 64. V okrajih, kjer stoji koalicija pravašem nasproti, je volilni boj v polnem teku, med tem ko v drugih okrajih volilnega gibanja skoraj ni opaziti. Do sedaj je priglasenih 150 kandidatov. Nemci v Rumi ne kandidirajo, pač pa hočejo v Zemunu postaviti bivšemu banu Rakodžyju protikandidata. Starčevićeva stranka je postavila 26, Frankova stranka 22, seljačka stranka 30, srbsko radikalna stranka pa 8 kandidatov. Seveda sta zlasti Starčevićeva in Frankova stranka postavili poleg zgornjega števila resnih kandidatov po raznih okrajih tudi več števnih kandidatov. Razen tega je priglasena še cela vrsta izven vsake stranke stoječih kandidatov, med njimi en sam socialni demokrat.

Nemški državni tajnik o balkanski vojni.

V nemškem državnem zboru je ob priliki prvega branja proračuna govoril državni tajnik Bethmann-Hollweg o balkanskih vprašanjih ter uvodoma konstatiral soglasje vseh v vseh važnejših vprašanjih za časa krize. V prvi vrsti gre za sluzga za to londonski veleposlanski konferenci. Pri tem je Nemčija vedno podpirala interese Avstro-Ogrske in Italije, pri čemer se je mogla Nemčija opirati na prijateljstvo Rusije. Ko je bil sklenjen mir v Bukarešti se niso vzemali nazoni ali je treba pogodbo revidirati ali ne. Nemčija je stala na stališču, da tega ni treba. Ta

kor svinec. Čim bliže je prihajal Orehovljam, tem počasnejši so bili njegovi koraki. V svojem duhu je pa iskal tolažilnih besedi, s katerimi naj pomiri in ublaži ono brezmejno gorje, ki se boče ob strašni novici rodilo v srcu njegovega mladega, nesrečnega prijatelja.

Eno zavest je imel sivolasi župnik, da svojemu nesrečnemu prijatelju ne sme razodeti strašne resnice. Sivolasi župnik, ki je vedno nad vse spoštoval resnico, hčerko božjo in ki si ni nikdar umazal svojih ust s kako neresnico, moral se je danes odločiti, da se boče prikratk v svojem dolgem življenju poslužil neresnice in da boče Ivanu in ljudem povedal, da se je cerkovnikov Lenica le po nesrečnem naključju ponesrečila v prepadu, ko je šla prej ta dan nabirat tja zanj rožice.

Skoro tik za sivolasi župnikom sta pa lezla po prepadu dva orehovljanska šolarčka in iskala gnezda. Ko sta pa na dnu prepada našla truplo mlade deklice in spoznala ponesrečeno cerkovnikovo Lenico, sta jo pa kakor veter pohlitala proti vasi in na vse strani raznesla novico o nesrečni smrti cerkovnikove Lenice.

Tako je prišla vest o nesreči cerkovnikove Lenice tudi do vednostni orožniške postaje, ki je takoj vse potrebno sporočila okrajnemu sodišču, da izvrši komisijo na lico nesreče.

mirovna pogodba je bila vsaj podlaga za poznejša pogajanja. To se je tudi uresničilo. Da izpočetka Avstro-Ogrska ni soglašala s tem našim naziranjem, je vzbudilo nekaj časa mnenje, da bo to nesoglasje neugodno vplivalo tudi na našo zvezo. To pa moram zanikati. Preozka je zvezna vez in neomajna, zato nesoglasja v balkanskih vprašanjih, na katerih je Avstrija bolj interesirana, kakor Nemčija, ne morejo skaliti našega razmerja. Kar se tiče prihodnosti Turčije ima trozveza po ureditvi bosanskega in tripolitskega vprašanja največji interes na tem, da se Turčija na znotraj utrdi. V tem pa so si tudi ostale velesile edine, zlasti pa Angleška. V prvi vrsti gre pri tem za nedotakljivost azijske Turčije. Tudi Rusija ne misli na pridobitve v Mali Aziji in zahteva samo izboljšanje razmer v Armeniji. In zdaj se, da je tudi Francoska navdava na ozirom na Turčijo s konservativnim duhom. Sedaj se vrše med Nemčijo, Francosko in Angleško pogajanja, ki naj prepričajo, da si gospodarski interesi v Mali Aziji ne bodo nasprotovali, tako da bo mogoče bagdadsko železnico finančno in politično perfekturirati.

Državni tajnik je govoril nato o politiki Nemčije v Afriki in o splošni nemški politiki, nakar se je razvila debata.

Stajersko.

Tamburaško društvo »Kolo« v Trbovljah si je izvolilo na 4. občnem zboru v odbor sledeče člane: Ivan Ule, predsednik; namestnik Jernej Podbregar, tajnik Franc Perme, namestnik Drag. Flöbus, blagajnik Drag. Ule, namestnik Jože Medvedšek, pregledovalca računov Franc Medvedšek in Jože Novak. Sklenilo se je tudi da pristopi društvo k Zvezi Narodnih društev v Celju.

Hrastnik. Nameravana igra »Moč uniforme« se ne vprizori 14. decembra radi nastalih neljubih zaprek, temveč se preloži na negotov čas.

Iz Blance ob Savi. (Postajališče.) Na Blanci še vedno željno pričakujemo otvoritve toli potrebne in za naš kraj jako važnega postajališča. Kaj lična postajica, ki jo je zgradila občina na svoje stroške v letošnjem poletju, se vkljub vsem prošnjam in posredovanjem od raznih strani še vedno ne otvori. Otvoritev tega postajališča se odlašja že več kakor dva meseca in živa duša ne ve, bomo li sploh še letos dočakali, da prvi »zažvižga« hlaopon v naši mirni in tihi vasi. Ni čuda, da se slišijo že od raznih hudomušnežev ostru dovtipi na račun našega postajališča. Prej so bili baže vozniki listki krivi, na katere se je pozabilo, a zdaj je postajica že 1 mesec preskrbljena z njimi in željno pričakujejo, da pridejo med svet. Namen teh vrstic je, opozoriti železniško upravo, da v najkrajšem času ugotovi želi in potrebam prebivalcev tukajšnjega kraja in upošteva dejstvo, da so se občani, zlasti pa sedanj g. župan pri zgradbi postajališča v resnici žrtvovali in ne bali truda, časa in nemalih stroškov, zakaj vodila jih je iskrena želja, ugoditi splošni blaginji prebivalstva po več nego desetletnem brezuspešnem prizadevanju in boju za doseg postajališča na Blanci. M.

Med tem je sivolasi župnik Koren poiskal mladega Novaka in ga našel v njegovi sobi vtopljenega v račune. Približal se mu je tiho; ko je Ivan Novak začul tihe stopinje svojega očetovskega prijatelja, je vstal; stari župnik je pa, ne da bi kaj rekel, molče pritisnil mladega prijatelja na svoje srce. Ivana Novaka je to čudno postopanje starega župnika zelo osupnilo, a ko ga je pogledal v njegov prepadi in žalostni obraz, skrhilo se mu je srce in se mu poridila črna slutnja, da mu ima njegov očetovski prijatelj povedati nekaj groznega...

Držeč Ivana za roke, začel je nato sivolasi župnik mlademu svojem prijatelju praviti s tresočim glasom o večkrat čudnih in presenetljivih ukrepih božjih in prešel potem na nezgodo ponesrečene deklice. Ko je Ivan začul grozno novico, da je mrtva njegova Lenica, se je v brezmejni žalosti kar sesedel in zatulil z nečloveškim glasom. Sivolasi župnik se je nato oklenil z obema rokama ubogega nesrečnika ter mu govoril tolažilne besede, katerih nesrečni Ivan v svojem brezmejnem obupu morda še slišal ni. Polagoma je pa začela Ivanu neka notranja sila stresati njegovo krepko telo in vse ude in skoro so se mu pojavile v očeh blagodejne solze... Tedaj je pa krepki mož jokal in ihtel kakor mal otrok.

(Dalje prihodnjice.)

Wastianova afera. »Grazer Tagblatt« je priobčil v torek članek, v katerem se bavi z Wastianovo afero. List pravi, da se o tej aferi govori v vseh političnih krogih in da se čuti vsled nje vsak nemški nacionallec in »Südmärkovec« v srce zadetega. Dalje graja »Grazer Tagblatt« prav reško, da Wastian v svoji znani izjavi ni bil popolnoma jase, »kajti vsakomur, kdor kaj misli, se mora zdeti čudno, da grozi Wastian vsakomur, kdor bi te žaljive govoriče razširjal, s tožbo, dočim sam priznava, da se ga je zaradi tatvine ovađilo, ne pove pa, ali je proti ovaduhu že vložena tožba ali ne.« »Grazer Tagblatt« prihaja torej v bistvu do istih zaključkov ko mi v včerajšem našem dopisu. Da, list gre še celo dalje in pravi, da ni imela Wastianova izjava v znani obliki nobenega pomena, dokler se ne pojasi in obrazloži vse... No, nam se zdi, da Wastian nima glede odnašanja knjig iz knjižotnice nič veliko za pojasnjevati več. Da ne gre tu za tatvino, bo ljudi težko prepričati. Ostanje pa še govoriče »Südmärk« in otroci... Iz pisave »Grazer Tagblatta« je razvideti, da se je Wastianu najbrže že poslalo židano vrvice in se mu je naročilo samomor kot politiku in nemškonačionalnemu voditelju. »Montagszeitung« javlja, da je jermal Wastian knjige v knjižarni Leuschner & Lubensky. Torej ne gre za kako zakotno botežo, temveč za trdiko prve vrste. Wastian je že »vsled nervoznosti« odložil načelniške posle pri »Südmärku«.

Božičnica ženske C. M. D. podružnice v Celju. V nedeljo 14. decembra priredi ženska podružnica C. M. D. v celjskem Narodnem domu božičnico za revne otroke slovenske ljudske šole in šolskega vrtca. Na sporedu so nastopi in predavanja otrok, otroška igrice in obdarovanje revnih otrok pod božičnim drevescem. Z ozirom na blag namen prireditve se pričakuje prav mnogoštevilnega obiska.

Iz St. Lovrenca pod Prežinom. V nedeljo, 30. novembra je imel potovalni učitelj gospod Gorican poučno predavanje o kmetijstvu. Navzočih je bilo kakih 70 kmetov in kmetških sinov, ki so poslušali predavanje z velikim zanimanjem. Navzoči g. nadučitelj Jezovšek se je prisrčno zahvalil g. predavatelju za tako poljudno in vrljo predavanje, proseč ga za drugo predavanje o priložnosti; kajti pouka je treba kmetu še veliko, da si zamore umno gospodariti.

Zveza narodnih društev je imela v ponedeljek popoldne v Celju odbovno sejo, v kateri se je določilo delavni program za zimске mesece. Priglasila se je cela vrsta gospodov, ki so pripravili v društvih po deželi predavati. Sklenilo se je popraviti Zvezin skioptikon in prirediti skioptična predavanja za odrasle in otroke. Da se olajša društvim funkcionarjem poslovanje, se bodo založile vzorne knjige in tiskovine ter posebna brošura, ki bo vsebovala vzorna pravila za nepolitična društva in vsa potrebna navodila za odbovne posle. S tem se boče ustreglo že davno izrečenim željam.

Nad 40 let nadučitelj. Gospod Simon Ječovnik, nadučitelj v Sv. Rupertu v Slov. gor. je slavil v sredini svojih tovarišev 40letnico nadučiteljevanja in sicer edino le v Sv. Rupertu. Od vseh svojih 51 službujočih let deluje že nad 45 v tem kraju v blagor mladine. Spoštovan od vseh, mladih in starih. Domačini mu pravijo le: »To so rekli naš Simek«, »naš Simek so zelo delavni, skrbni itd.« To je zelo leno in laskavo, da se goji ta domača ljubav do učitelstva. Gospod slaviljenec je časten ud učiteljskega društva za Šentlenski okraj, častni občan domačih občin itd., vživa in se razveseljuje svojega plodnosnega delovanja med svojimi dražimi. Zelo zanimivo je njegovo življenje na vse strani, od višjih oblasti ima mnogo pohvalnih priznanj, tako tudi sedaj za 40letnico, deležen je bil tudi gmožnih podpor za izborne šol. drevesnice: z ljudstvom je mnogo občeval, posebno pa kot odlični vinogradnik in posestnik, pa celo življenje 69 let ni bil niti enkrat pri sodniji, še celo za kakšno pričo ne. Kakor je mirno in tiho njegovo obilno delovanje v občini blagor in za svoje, tako ljubi on lepo petje, kjer je ta gospod, tam je petje. K njegovi slavnosti mu vsi srčno čestitamo z željo: Bog nam ga še ohrani mnoga leta!

Od Sv. Lovrenca v Slov. gor. (Pritožbe.) C. kr. okrajna sodnija v Ptuj nas vedno bolj muči in nadleguje s svojim nemškim uradovanjem! Od kazenskega in civilnega oddelka prihajajo le nemški dopisi, in pozivi, dobivamo le nemške rešitve! Plačani sodnijski uradniki smatrajo slovenske kraje na nemški »vilajet«, se ne zmenijo za ravnopravnost slovenskega jezika! Ali te

res slovensko ljudstvo na svetu samo zavoljo nemških in nemških uradnikov? Nekateri oddelki c. kr. okrajne sodnije pa tudi tako počasno uradujejo, da moramo to javno grajati. Posebno se obrača naša graja zoper oddelke za eksekucije! Take stvari bi se morale vendar naglo reševati, pa ležijo mesece in mesece! Človek hodi prosit in pri-gianat, včas se posreči, da se pride do sodnika, da se dobi kako tolažilo, kaka obljuba. Največkrat pa ostane vse pri starem! Tu imamo lepi izgled, kakor se godi neki ženski, katera je izlicitala neko posestvo! Ali bi ne moglo napraviti pri nas društvo »Pozor« iz Ptuj zborovanja, da bi bila priložnost, da bi se o takih stvareh javno razpravljalo? Tako vendar ne more in ne sme iti naprej! Od naših poslancev ne sme pričakovati nikake pomoči! Škoda na vsako besedo v tem oziru! Pomagati si hočemo sami. Mi moramo doseči, da boče za nas uradovala c. kr. okrajna sodnija v Ptuj točno in v našem jeziku! Pritožbe pa imamo tudi še zoper c. kr. okrajno glavarstvo, davkarijo pošto itd.! Sedaj ni silnega dela; imamo dovolj časa, da pridemo v obilnem številu na zborovanje političnega društva. Po eno tako zborovanje naj se napravi v vsaki župniji, da bodo gospodje pri c. kr. okrajni sodniji v Mariboru in pri nadsodniji v Gradcu izvedeli, da se pritožujemo in zakaj se pritožujemo.

Iz Ivanikov pri Ormožu. Cesar Franc Jožef je naklonil tukajšni požarni brambi iz svoje zasebne blagajne 200 K podpore.

Koroško.

Celovška porota. — Uboj. Delavec Josip Lichteneger v Brežah se je sprl neki večer s svojo priletnico in njenim sinom, ki sta stanovala pri njem. Ker je napravil velik hrup, so prišli sosede, trije italijanski delavci, da bi ga pomirili. Nastal je končno pretep, pri katerem je zabol Lichteneger Da Colla z velikim kuhinjskim nožem. Da Colla je kljub takojšnji zdravniški pomoči umrl vsled izkrvavljenja. Lichteneger uboj prizna, zagovarja pa se deloma s pijanostjo, deloma s silobranom. Porotniki so vprašanje glede uboja zanikali in potrdili vprašanje glede hudodelstva težke telesne poškodbe. Sodišče je obsodilo Lichtenegerja na osem mesecev težke ječe.

Celovec v denarnih stiskah. Celovec je baže, kakor poročajo nekateri listi, pred bankrotom. Govori se celo, da mesto dne 1. januarja ne bo več moglo plačati svojih kuponov za milijone dolga, ki se je nakopičil v zadnjih letih. Nemci se skušajo na vsak način iz zagate skopati in so v svrhu tega bili Metnitz, Steinwender, Dobernig in deželni predsednik tudi pri finančnem ministru. Kaj so opravili pri njem, še ni znano.

Primorsko.

Laško mestno gospodarstvo pred celovško poroto. Včeraj se je pričela pred celovško poroto nova obravnava proti laškim uslužbencem mestnega magistrata v Pulju. Obtoženi so hudodelstva goljufije, uradne povere in zlorabe oblasti. Obtoženec je deset. Izmed teh jih je sedem v preiskovalnem zaporu v Celovcu, trije pa so pred obravnavo pobegnili. Kakor znano, se je vršila pred meseci proti obtožencem obravnava pred laško poroto v Pulju. Pri tej obravnavi pa so bili obtoženci o p r o š č e n i. Cel svet, ki pozna razmere in celo Italijane same, je ta sodba prese-netila. Več goljufij in poverb so obtoženci priznali, obravnava je pokazala jasno sliko najbolj nesramne korupcije in zanemarjanja uradnih dolžnosti, in kljub temu je laška porota obtožence oprostila. Ker je torej v tem slučaju laška porota popolnoma odpovedala, je določilo najvišje sodišče vsled pritožbe državnega pravdnika novo obravnavo in je določilo za to obravnavo celovško porotno sodišče. Obtožnica je jako dolga in navažamo iz nje samo bistvene obdobje, ker smo pisali natančneje o njej že ob priliki prve obravnave v Rovinju. Že več let je bila v Pulju javna tajnost, da vladajo na magistratu neznosne razmere. Kljub temu, da so dohajali bogati dohodki, so bile občinske blagajne vedno prazne. Večkrat so se oglašili v občinskem svetu glasovi, ki so opominjali, da naj se napravi red. Toda zaman. Leta 1912 je postal občinski svet nesklepčen, ker večina občinskih svetnikov ni hotela več gledati takega gospodarstva in ker so ostali vsi opomini brezuspešni. Dne 23. februarja je prevzel upravo mesta komisar. Tri dni po njegovem nastopu pa se je javil mestni blagajnik Tomaž

Galante pri sodišču in je izpovedal, da je poneveril v zadnjih dveh letih skupno s mestnimi uradniki Fr. Bigattom, L. Privileggilem, Quarantotto, A. Juhom in C. Descowichem približno 60.000 kron občinskega denarja. Preiskava je dognala strašno korupcijo na magistratu. Dokazano je, da je bilo poneverjenih v zadnjih 14 letih najmanj 150.000 kron občinskega denarja. Natančna vsota pa se seveda ne da dognati, kajti ti goljufi so znali dobro skriti svoje poverebe. Goljufali so na različne načine. Zvišavali so račune, ki so jih dajali občni razni dobavitelji, in spravili prebete, včasih pa tudi celo vsoto. Predlagali so tudi popolnoma ponarejene račune in dvigali denar. Okradli so tudi beneško bratsko skladišnico za okroglo 16.000 kron. Depozitni fond II. za okroglo 10.000 kron, fond za nastanitev vojaštva, fond vplačanih glob itd. Obtoženci poverebe deloma priznavajo, deloma taje visokost zneskov, nekateri pa zanikajo vsako krivdo. Izkaz prič obsega 46 prič, toda zaslišali bodo samo tri priče in dva izvedenca in sicer namestniškega računskega svetnika A. Girometa in cesarskega svetnika Karla Favettija v Pulju. Obravnava je določena na en teden. Obravnava se vrši v nemškem jeziku s pomočjo tolmača. Najvišje sodišče utemeljuje razveljavljenje prve oprostilne sodbe v Rovinju med drugim tudi s tem, da je bil v Rovinju med porotniki tudi neki Carlo Vittori, ki je bil odvisen od Galanteja. Sledi zaslišavanje obtožencev.

Šoli »Družbe sv. Cirila in Metoda« v Trstu pri Sv. Jakobu priredila proslavo 25letnice, obstanka slovenskih šol v Trstu, dne 14. grudnia 1913 ob 10. uri dopoldne v telovadnici družbine šole pri Sv. Jakobu. Spored: 1. Prolog. 2. Slavnostni govor. Govori prvomestnik c. kr. vladni svetnik Andrej Senekovič. 3. E. Adamič: Blagovestnikoma! Spevo-igra. Izvajajo učenci in učenke.

Barzilaj o tržaški iredenti. Laški poslanec Barzilaj, rodom tržaški jud, se je oglašil v laški zbornici in je prav pošteno okrcal avstrijsko vladu in njen režim na našem Primorju. Vajeni smo že takih napadov, ker vsak ve, da bi se Lah pri polastili celega Primorja. Zanimivo je pa, kaj in kako je Barzilaj govoril o iredentizmu in o razmerju med Avstrijo in Italijo. Povedal je, da je razmerje med Avstrijo in Italijo kakor poslopje, ki je je treba vedno popravljati. O iredentizmu pa je povedal prav zavito in hinavsko, božajoč sledeče: Če se pod iredentizmom misli politiko pustolovstva, ki ni v razmerju z razmerami v deželi in stanjem, ki resnično obstoja v Evropi, če se misli pri tem na namero, da bi si italijanske provincije avstro-ogr-ske monarhije Italija prisvojila z vojno, potem ni to v programu nobene stranke in nobenega politika. Če se pa razumeva pod iredentizmom solidarnost interesov in zavest o svoji dolžnosti, da se nudi izdatna pomoč proti poskusom, da bi se avstrijski Italijani izbrisali iz vrst italijanskega naroda, potem je to program vse dežele, ali bi vsaj moral biti. Tako je torej krščeno tisto nedolžno dete, ki čuje na ime iredentizem.

Pobegnil je posestnik hotela »International« na Opčini. Zapustil je več dolgov; kam je šel, ni znano.

Neznani samomorilec. Na izprehajališču pri Sv. Andreju v Trstu se je ustrelil v prsa 35 do 40 let star mož. Našli so ga že mrtvega. Pri sebi nima nobene stvari, iz česar bi se dalo sklepati, kdo da je. — Pri natančni preiskavi so našli listek z napisom: Franc Stenšek iz Koroške.

Velik vlom. Pred nekaj dnevi so vlomili tatovi v trgovino socialno-demokratske konsumne zadruge v Trstu in so odnesli za 2000 kron raznega blaga. O tatovih nimajo do sedaj še nobene sledi.

Samomor policijskega agenta. Policijski agent Dardi iz Pulja, ki je bil obsojen te dni zaradi žaljenja cesarja na osem mesecev ječe, je prosil, da bi ga pustili za nekaj časa domov. Ko je prišel domov, je vzel velik kuhinjski nož in si ga je zasadil v prsa. Bil je na mestu mrtve.

Ustoličenje poreško-puljskega škofa dr. Trifona Pederzollija se je vršilo v ponedeljek.

Slaviziranje Dalmacije. Italijanski poslanec, znani Barzilaj, je protestiral v laški zbornici proti slaviziranju Dalmacije. Ko bi mož vedel, kako napačno so ga informirali avstrijski Italijani in Italijani v Avstriji v svrhu, da se zavzame za nje v laški zbornici v Rimu (?), bi se jih sramoval. Ne moremo namreč umeti, kako naj bi se slavizirala Dalmacija, ko je vendar v Dalmaciji 98% Slovanov in le 2% Italijanov in še ti niso pravi. Barzilajju pa bi svetovali, da gre sam v Dalmacijo in se prepriča, kako so ga njegovi bratje naglali.

Manifestacija jugoslovanskega dijaštva v Pragi.

Dne 4. t. m. se je vršilo v Narodnem domu na Kralji Vinogradih zborovanje celokupne jugoslovanske akademske mladine v Pragi, ki so jo priredila akademična društva »Adrija«, »Ilirija«, »Hrvat« in »Sumadija«. Shod je otvoril s kratkim govorom iur. Vane Radej in predlagal za predsednika zborovanja med. Gjuro Ostojiča. Predsednik je nato v kratkem razložil pomen shoda, ki je imel kot glavni točki na programu: 1.) vprašanje ustanovitve jugoslovanske javne čitalnice in knjižnice v Pragi in 2.) manifestacijo za slovensko vseučilišče ter za reciprociteto zagrebške univerze.

O prvi točki je poročal iur. Vane Radej. Iz njegovega referata povzemo sledeče: Pred nekaj dnevi so se obrnila imenovana društva »Adrija«, »Ilirija«, »Hrvat« in »Sumadija« na mestni svet občine praške s prošnjo, naj jim da brezplačno na razpolago prostore za jugoslovansko čitalnico in knjižnico, ki bi bila središče jugoslovanskega akademičnega življenja v Pragi in bi tvorila podlago za bodočo združitev praških jugoslovanskih društev v enotno jugoslovansko društvo, a bi bila dostopna tudi Čehom, ki bi se hoteli poučiti o naših razmerah. Upati je, da bo mestni svet ugodil prošnji, ker so se češki listi jako simpatično izražali o tem koraku jugoslovanske mladine. — V debati k temu referatu so se obravnavale nekatere formalne točke in nato je zbor enoglasno odobril akcijo omenjenih društev.

K drugi točki se je oglasil k besedi med. Fran Marinič, ki je izvajal sledeče: Zanimanje za važno vprašanje slovenskega vseučilišča je v zadnjih letih jako padlo in so v tem oziru Italijani vedno pred nami. Zato je dolžnost akademične mladine, da zopet javno manifestira za svoje zahteve, čeprav ni mogoče, da bi dosegla sama brez podpore merodajnih faktorjev kak pozitiven uspeh. — Govornik je nato v kratkih potezih očitno zgodovino slovenskega vseučiliškega vprašanja in ožigal predvsem postopanje klerikalnega deželnega odbora kranjskega, ki je vseučiliški fond porabil za namene klerikalne stranke in Šusteršičevega kluba v parlamentu, ki se ni čisto nič zgalil, da pospeši rešitev tega velevažnega vprašanja. Dalje je navedel referent misel provizorija slovenske univerze na češki tehniki v Pragi, ki bi bila najbrž izvedljiva in nato še izrazil stališče jugoslovanskega dijaštva v vprašanju reciprocitete zagrebške univerze. V tem vprašanju naj bi zlasti energično nastopili dalmatinski in istrski poslanci in zahtevali reciprociteto kot kompenzacijo za bodoče italijan. vseučilišče v Trstu, kakor tudi zahtevamo Slovenci v Trstu univerzo, kakor hitro se ustanovi italijanska. — V debati, ki je sledila izvajanjem referenta, se je zlasti poudarjalo, da moramo zahtevati kot sedež slovenskega vseučilišča Trst in da mora imeti to vseučilišče značaj jugoslovanske univerze, kar se bo brez dvoma zgodilo.

Nato je bila sprejeta resolucija o tem vprašanju, ki se glasi:

Srbsko-slovensko-hrvatska mladina v Pragi je sprejela dne 4. decembra t. l. na zborovanju Zveze jugoslovanskih akademičnih društev sledečo resolucijo: Ker se tiče rešitve našega vseučiliškega vprašanja predvsem akademičnih vrst, čutimo za svojo dolžnost, da zopet poudarimo nujnost skorajšnje rešitve te zadeve od poklicanih faktorjev. Jugoslovanska skupina poslancev v državnem zboru še dosedaj ni nastopila v taki formi, kakor jo zahteva ta važna zadeva vseh jugoslovanskih avstrijskih plemen; posebno je grešil v tej zadevi Šusteršičev klub, ki tvori po svojem številu precej veliko skupino s tem, da so v njem tudi dalmatinski poslanci, ki bi jim morala biti ravno zadeva italijanskega vseučilišča in reciprocitete zagrebške univerze v dobrem spominu. Vlada sama pa na naše zahteve te skupine ni reagirala z drugim kot s praznimi obljubami. Dočim stavijo italijanske akademične vrste svoje zahteve z nasilnimi sredstvi, smo poskušali jugoslovanski dijak isto vedno na najmirnejši način. Protestiramo najodločneje proti temu, da se dovoli Italijanom prej juridična fakulteta kjerkoli, kot da se nam ne zagigura reciprociteta zagrebške univerze, in rešitev vprašanja slovenske univerze. V slučaju, da bi bil tudi ta naš apel brezuspešen, poudarjamo, da bi morali poseči k ostrejšemu orožju, dasi obsojamo vsak nasilen korak.

Kot zadnja točka dnevnega reda so se vršile volitve v odbor »Zveze jugoslovanskih akademičnih društev« v Pragi, ki naj bi imel predvsem nalogo, da uredi zadevo jugoslovanske čitalnice. Odbor se je konstituiral sle-

deče: Predsednik: Gjuro Ostojič, podpredsednik Vane Radej in Josip Vuga, blagajnik: Vladimir Šterk, tajnik: Božo Lisič in Avgust Jenko, odborniki: St. Novakovič, Uroš Cović, Fr. Zajc in Fr. Marinič.

Nato je predsednik zaključil zborovanje, ki se ga je udeležilo dijaštvo v jako velikem številu.

—ko.

Volitev v kmetski kuriji.

Okraj Ljubljana-Vrhnika.	
Knez Seidl	1117
Povše	1082
Dr. Šusteršič	4142
razcepljenih	4159
neveljavnih	531
	672

Okraj Kamnik-Brdo.	
Sršen	828
dr. Krek	3009
razcepljenih	42
neveljavnih	858

Okraj Kranj-Škofja Loka-Tržič.	
Novak	840
Barle	756
Demšar	3531
Zabret	3606
razcepljenih	131
neveljavnih	488

Okraj Radovljica-Kranjska gora.	
Gogola	543
Pogačnik	2314
razcepljenih	215
neveljavnih	131

Okraj Postojna-Lož-Senožeče-Ilirska Bistrica-Cerknica.

Gašpari	1350
Urbančič	1396
Majdič	823
Meden	785
dr. Žitnik	3736
Drobnič	3596
razcepljenih	35
neveljavnih	445

Okraj Vipava-Istrija.	
Zagoda	477
Perharc	2031
razcepljenih	139
neveljavnih	187

Okraj Novo mesto-Kostanjevica-Krško.

Kožar	860
Škerij	333
Zurc	4464
razcepljenih	216
neveljavnih	124

Okraj Kočevje-Ribnica-Velike Lašče.

Andolšek	403
Pucelj	426
Škulj	2341
razcepljenih	170
neveljavnih	424

Okraj Črnomelj-Metlika.

Makar	500
Drmastija	1645
razcepljenih	19
neveljavnih	51

Okraj Trebnje - Žužembek - Zatičana - Mokronog - Litija - Radeče.

Pavlin	1810
Bukovec	1772
Tomazin	1734
Košak	6421
Lampe	6354
Vehovec	6420
razcepljenih	419
neveljavnih	728

Iz tega je razvidno, da znaša število protiklerikalnih glasov, ki so bili oddani v kmetski kuriji, čez 15.000.

dočim znašajo klerikalni komaj 34.000. Ena tretjina glasov je bila torej protiklerikalna.

Narodno-napredni volilci!

Narodno-napredni volilci, ki volite v torek 16. t. m. pri deželnozborni volitvi v »Unionu« in v »Mestnem domu«, napišite na svoje glasovnice narodno napredna kandidata, ki sta

dr. Ivan Tavčar,

župan ljubljanski

Adolf Ribnikar,

tržni nadzornik v Ljubljani.

Narodno-napredni volilci, ki volite na voličih v šoli pri sv. Jakobu in na Cozovi cesti, napišite pri deželnozborni volitvi dne 16. t. m. na svoje glasovnice narodno-napredna kandidata, ki sta

dr. Fran Novak,

odvetnik v Ljubljani

Josip Reisner,

profesor v Ljubljani.

Dnevne vesti.

+ Volitve v kmečki kuriji so se končale tako, kakor se je v naprej pričakovalo: klerikalci so si ohranili svoje posestno stanje. Toda te zmage ne morejo biti veseli, ker so napredni glasovi tako mogočno narasli, da se že sedaj z matematično gotovostjo lahko izračuna, da bodo pri prihodnjih volitvah izgubili čisto gotovo par mandata. Že to pot so se samo z največjo težavo držali v notranjskem okraju in če bi tu ne bil kandidiral Žitnik, ki je osebnost dokaj koncilijanten in v svojem poslanskem delovanju ne dela razlike med političnim pristašem in političnim nasprotnikom, vsled česar je spoštovan tudi v naprednih krogih, bi bila ta dva mandata že pri teh volitvah izgubljena za klerikalce. Če torej uvažujemo izid deželnozbornih volitev v splošni kuriji in vzamemo v poštev rezultat volitev v kmečki skupini, prihajamo do zaključka, da je klerikalna večina v deželnem zboru visela samo na zelo, zelo tanki nit. In tudi ta nit bi se bila nemara že to pot pretrgala, ako bi ne bil deželni zbor tako nepričakovano pred pretekom njegove ustavne dobe razpuščen in ako bi ne bila predvolilna doba odmerjena na najkrajši rok. Tako pa so bili klerikalci, ki so izposlovali predčasen razpust deželnega zbora, na volitve popolnoma pripravljeni, dočim je razpust naprednjake zatekel v popolni nepripravljenosti, da niso mogli razviti pravočasno potrebne agitacije in da tudi niso mogli izvesti podrobne strankarske organizacije. Klerikalci se imajo torej zahvaliti na svoji ne baš sijajni zmagi pač v prvi vrsti naklonjenosti vlade, ker bi bili sicer že tokrat prav pošteno tepeni v par volilnih okrajih. Vlada pa jim ni samo šla aktivno na roko, marveč jih je tudi podpirala s svojo, mestoma že vse meje dopustnosti presegajočo pasivnostjo. Klerikalci so lahko sleparili pri volitvah, kakor so hoteli in kakor se jim je poljubilo, ne da bi se vladnim organom zdelo potrebno intervenirati v varstvo zakona. Klerikalne volilne komisije po deželi so sleparile kar na debelo in so razveljavile kar 4100 naprednih glasov. Kako brezstidno in nesramno so potvarjale volilne komisije po deželi volilne rezultate, kaže najjasneje tipičen slučaj, ki se je prigodil v Mekinah pri Kamniku. Tu je župnik Rihar kot član volilne komisije med samim skrutinijem skušal »korigirati« rezultat volitve ter je brez vsakih skruplov zamenjaval napredne glasovnice z onimi, na katerih je bilo napisano ime dr. Krekove. Ta Riharjev slučaj pa ni osamljen, tako so prakticirali župniki in kaplani povsod, kjer ni bilo nikogar, ki bi jim ostro gledal na prste. Razloček je samo ta, da so tatu naprednih glasovnic Riharja zasačili pri dejanju, dočim so njegovi vredni bratci drugod lahko neopaženo in nemoteno opravljali svoj čeden posel — enostavne korekture — volilne sreče. Zato lahko upravičeno trdimo, da so klerikalci najmanj eno tretjino volilskih glasov enostavno priglajali in prisleparili. In če so vzpričo takšnih naravnost nezasišnih, v nebo vpjoičih razmer v naši deželi, za katere je odgovorna edino naša — ne baš ne — pristanska deželna vlada, napredni kandidati združili naše vkljub terorizmu in vkljub vsem goljufijam eno tretjino vseh glasov, je to dokaz, da je protiklerikalno razpoloženje v deželi že tako mogočno razvito, da ga ne morejo vdušiti ne goljufije, ne nasilstva, ne očitne nepostavnosti. Klerikalizem je to pot še zmagal, toda — zadnjič! Klerikalni strahovladi veljajo že danes svetopisemske besede: »Mene, tek, fars«!

+ Tudi kmetska kurija obsodila klerikalce! Včerajšnji »Slovenec« je, še predno so mu bili znani izidi volitev v kmetski skupini, vriskal in skakal veselo, češ, da je kmet obsodil liberalizem. Danes pa leže pred nami rezultati, ki kažejo kako mogočna je postala na deželi samostojnost tudi kmečkega ljudstva. Tudi v tej skupini so klerikalci kolosalno nazadovali. Leto 1908, je bilo oddanih vseh glasov 21.243, letos je to število vsled volilne dolžnosti in vsled izpremembe občinskega volilnega reda, poskočilo na 47.387. Umerno je, da so morali tudi klerikalci absolutno napredovati. Število njihovih glasov je skočilo iz gorej omenjenih vzrokov od 17.446 na 33.777 glasov. Absolutno so torej pridobili 93%. Veliko ugodnejše je razmerje na nasprotni strani! Leto 1908, je bilo za samostojne kandidate oddanih in pripoznanih 3163 glasov, letos pa 9953. Napredka je torej 6790 glasov, kar znači 21467% nasproti absolutnemu klerikalnemu prirastku 93%. Še bolj se vidi zaostanek klerikalcev v absolutnem na-

predovanju, ako se vpošteva le 1908 vse oddane neklerikalne glasove, katerih je bilo takrat 3797. Letos jih je že 13.675. Ta napredek znači 26015% nasproti napredovanju 93% neklerikalnih glasov. Ta številka je tembolj vpoštevavanja vredna, ker je prava podlaga za presojo; saj so klerikalci letos razveljavili v kmečki skupini čez 3200 glasov, dočim je bilo leta 1908. razveljavljenih le 473 glasov. Koliko glasov so pa razveljavili Riharja, še drugi maziljenci ukradli v skrutiniji in izven njega, o tem molči kronika. Še v vse drugi luči pa se še kaže »uspeh« klerikalcev, ako se vpošteva relativno napredovanje. Klerikalci so dobili leta 1908. 82% vseh oddanih glasov. Pri teh volitvah so padli na 71%. Protiklerikalnih glasov je bilo leta 1908. le 18% letos so zrastle že na 29%. Razmerje v kmečki skupini za klerikalce ni torej veliko ugodnejše kot v splošni skupini, dasi je res, da je demokratska in ljudska misel veliko bolj markantno izražena v splošni kuriji. Pomisliti pa treba, da stoji nasproti še neorganiziranemu neklerikalnemu volilcu vsa organizirana duhovniška moč, oblast deželnega odbora in vsega mogočnega S. L. S. Eno je gotovo: Kakor bi to so samostojni kmetje organizirani, je vsega mogočnost S. L. S. šla rakom žvižgat. Velikanski absoluten in relativen napredek protiklerikalnih in relativno nazadovanje klerikalnih glasov tudi v kmečki skupini izpričuje, da niso klerikalci daleč od onih časov, ko jih je tudi na Kranjskem tako odklenalo, kakor na Goriškem!

+ Za Šusteršiča in Kreka so se pri včerajšnjih volitvah klerikalci najbolj pekali. Balo so se namreč, da bi ne bile številke, oddane za ta dva gospoda, dovolj imponujoče, iz česar bi se dalo sklepati, da izgubljata polagoma zaupanje med ljudstvom. To bi pa bilo za gospoda, ki sta zapletena v razne škandalozne afeze v zadnjem času, ravno v tem momentu ne baš prijetno, ker bi se dalo iz tega dejstva sklepati, da so jima te afeze škodovali v javnosti. To pa bog ne zadeni. Za to se je izdala parola: vse na noge, naj pomagajo vsa sredstva, samo da se ne pokaže, da so Šusteršiču in Kreku škodovala razne njih ne baš lepe afeze. In res je bilo v klerikalnem taboru vse na nogah, »kar leze ino grede«. Župniki in kaplani, cerkovniki, deželni uslužbenci in uradniki, vsi so se trudili v potu svojega obraza, da bi vodilnim mogotcem klerikalne stranke pridobili čim največ glasov. Da pri tem niso izbirali sredstev, je jasno. Stali so pač na stališču: naj pomaga, kar more pomagati. In res se jim je posrečilo z manipulacijami kakor v Mekinah in Mostah prav pošteno »korigirati« volilni uspeh v prilog imenovanim veljakoma. Če pa so s prigoljufanimi glasovnicami izbrisane tudi umazane Krekove in Šusteršičeve afeze, to je seve docela drugo vprašanje!

+ Iz Šmarja nam pišejo: Deželnozbornske volitve so torej srečno končane. Izid je pokazal, da je v Šmarju še vedno par značajnih in zavrednih moči, ki se ne boje našega rdečeličnega dekana. Vsaj pa to dejstvo tudi zelo boli našega dekana. Ko je v splošni kuriji videl lep uspeh samostojnih kmetov, ki ni bil sad dolgoletne organizacije, marveč edine dokaz politične značajnosti in neomahljivosti, ga je to tako zelo razburilo, da je dobil krče. V nedeljo in ponedeljek je bil pri službi božji tako zmešan, da so se ljudje kar spogledovali. Pri volitvah iz kmetske kurije ga pa sploh ni bilo na dan. Dejo je prepustil kar kaplanu. Prepričani smo, da tudi vnaprej ne bo vsiljivost naših dveh duhovnikov preveč učinkovala na naše kmetovalce. Treba se je spomniti samo mlekarne in vemo, kam vede klerikalna politika. In če so volitve za šest let končane, ni treba dati rok križem, marveč moramo delati, organizirati.

+ V Kostanjevici je klerikalce poraz v splošni skupini tako živo zadel, da so se z vso silo vrgli na volitve v kmetski skupini. Kaplan je pustil v šoli krščanski nauk ter šel agitirati. Klerikalni občinski odborniki so dostavljali izkaznice in glasovnice, katere so kar sproti s štampiljami izpolnili, zraven pa lagali o samostojnem kandidatu, da bo upeljal davek na lastno pridelano vino itd. Tako je bilo ljudstvo popolnoma zbežano. Suspensirani župan se je zopet pregrešil zoper volilno svobodo in bo imel opravka s sodiščem. Proti takemu nasilstvu je pač vsak dostojen boj nemogoč. Za kaplana, ki ima na vratu tožbo, ker je šolskim otrokom ušesa trgal in svojega ministranta učil krasti, bi bilo pač primernejše, če bi si na samem izpraševal vest in obujal kes za svojca dejanja, katera ne zaostajajo prav nič za dejanji njegovega intimnega zaščitnika. Vkljub ker. sleparstvu bo ljudstvo v kosta-

njeviški občini spregledalo in vsa znamenja kažejo, da bodo danes veliki gospodje zopet majhni postali.

+ K volitvam v novomeškem okraju. Volitve so se vršile večinoma mirneje kakor one v splošni kuriji. Pokazalo se je, da so klerikalci glavno sleparsko delo opravili kar obenem, ko so sleparili za volitve v splošno kurijo. Volilec, ki so volili tudi v kmečki skupini so kar izpočetka pritiskali štampilje tudi za druge volitve. Za te volitve jim je le še preostalo, da so poskušali še nekaj tistih glasov pridobiti, od katerih so vedeli, da so v splošni kuriji volili samostojne kandidate. Kjer ni šlo z obljubami, je šlo s silo. Dognalo se je tudi, da so glasovnice skrivaj jemali, torej k r a d l i, na nje pritiskali pečat in jih zopet na svoje mesto položili. Ko je tak volilec prišel na volišče, misleč, da ima prazno glasovnico in je tam koga naprosil, da mu podpiše ime kandidata, se je pokazalo, da je kandidat že napisan: seveda klerikalni kandidat. Prišlo se je na sled še drugim sleparijam. Klerikalci so imeli cele kupe glasovnic brez uradnega pečata, pa tudi od politične oblasti potrjenih po več izvodov, kakor bi smeli imeti. Župan Zurc n. pr. je bil že eden tistih, ki je imel »za vse slučaje« tudi glasovnice brez pečata pripravljene. Pa tudi kar po dve glasovnici skupaj zganjeni so izročali volilnim komisijam. V St. Petru je volilni komisar enega takih sleparjev zasačil. Škoda, da ga ni pustil takoj po orožniških odgnati. Maščevalo se je zanemarjanje glede reklamacij. Na volišče so prihajali mlađoletni katoliški pobje in ljudje, ki bi niti v splošni kuriji ne smeli voliti. Klerikalni župani in župniki so so izgovarjali, češ, zakaj pa jih nasprotna stranka ni izreklamirala. Sedaj so v volilnem imeniku, pa morajo voliti. Značilno je — in dobro bi bilo od pristojne oblasti to zadevo preiskati — kako je v Kandiji g. Jožef Košiček prišel šele zadnji trenotek do glasovnice. Košiček, dasi je eden največjih davkoplačevalcev v Kandiji, namreč ni bil vpisan v volilnem imeniku in tudi glasovnice ni dobil ne za splošno, seveda tudi ne za kmečko kurijo. Ko je pa Zurc zvedel, da se ta čudež v obče kritizira, glejte, se je naenkrat znašla glasovnica za te volitve. Dan pred volitvijo mu je Zurc pustil glasovnico dostaviti. Tako je v tej kuriji volil, v splošni pa ne. Zurc se je v svojem okraju veliko prizadeval. Dan na dan je bil na agitaciji. Kmete, ki jih je drugače ven metal in jim če le mogel, škodoval, je zdaj božal, jim obljuboval, da jim bo vse naredil, kar bodo hoteli, zlasti pa, da jim bo živino zastoj zdravil. Kako je to na nerazodne kmete vpivalo, kaže sledeči slučaj. Zurc je svojim sosedom na Drski in na Brodu hotel odvzeti sedanjo staro cesto, pa jo izpeljati zadej za vasmi po svojem polju. Mož je računal, da bo pri tem dobro kupčijo napravil. Če bi se bil ta Zurčev načrt izvršil, bi bile vse ob cesti ležeče vasi občutno oškodovane. Takrat so se vaščani zatekli k dopisniškomu naprednih listov, da so to Zurčevo špekulacijo spravili v javnost. Zurc se je teh javnih protestov res vstrašil in načrt je padel v Krko. Takrat so se ti ljudje pridružili, da Štemburja nikoli več ne marajo. No, zdaj ko so imeli lepo priliko, da pokažejo, kaj njih pridruženje velja, so pa razen par častnih izjem, vsi Zurca volili. Seveda so dobili tudi pijačo in za pijačo ti ljudje tudi svojo dušo prodado vragu, nikar pa da ne bi Štemburju prodali svoje prepričanje. Šmiheljski župnik in kaplan sta bila to pot bolj previdna. Napravila sta izven volišča, kar sta mogla. Kaplan je hodil od hiše do hiše pa s štampiljo »popisoval« glasovnice. Župnik je prišel sicer na volišče pogledat, poskušal je tudi svojo srečo z agitacijo na volišču, pa so ga orožniki kmalu spravili domov. Izmed glasovnic, ki jih je Zurc dobil, je najbolj imenitna ta, na kateri je nekdo napisal: »Pomagaj vrag če moreš«. Glasovnice z imenom »Jože Štembur« so se smatrale za veljavne. Največ glasov je Štemburju dala kandijska posojilnica, ker so kmetje močno zadoščeni in ima Zurc pri Posojilnici velik vpliv, so ga iz strahu, da se jim posojilo ne odpove, volili. In seveda: hudič in pek el iz prižnice sta tudi veliko pripomogla do zmage.

+ Klerikalen župan, ki razbija shode! Na Vrhpoljah pri Kamniku imajo zelo korajžnega župana, ki sliši na ime Škofic. V nedeljo se je po vseh gostilnah po Kamniku hvalil, da bo Ribnikarjev shod, ki se vrši ta dan popoldne na Vrhpolju, razbil in vse ven pometal. In res je v nedeljo popoldne pod njegovo komando prišla na Vrhpolje cela jata črnih gavranov in zasedla vse gostilniške prostore, kjer je bil sklican za samostojne kmečke kandidate ter volilce volilni sestanek. Ker Škofica domači

ljude predobro poznajo, si je moral najeti v Mekinah tropo mladih čukcev, da so šli z njim na ta shod. Razbijali so, razsajali, kakor pobesneli, župan Skofic je pa dajal znamenja kakor dirigent. Skofic je menda naročil tudi orožnike, najbrže zato, da sta stala pred gostilno in se lahko na lastne oči prepričala, kako je župan razbijal shod, namesto da bi skrbel za red in mir. Ker se Ribnikar ni hotel izpostavljati surovosti Skofice in drugih razbijačev shoda, je zaključil shod, s poudarkom, da ga je onemogočil in razbil vrhpoljski župan, za kar se bo še pred sodnijo imel zagovarjati.

+ Kako se vedejo klerikalni profesorji? Somišljenik, ki se je snoč prijel pri dolenskim vlakom v Ljubljano, nam piše: V kupeju za nekadilce nas je sedelo devet oseb; pri oknu sta sedela dva mlada gospoda, navidezno dijaka in se prijateljsko pogovarjala o vsakovrstnih stvareh lepo mirno in dostojno. Na drugi strani je pa sedel gospod, ki se je kar nakrat jel vmešavati v njih pogovore. Kaj se je vse govorilo, nisem mogel natančno razločevati, toliko sem pa vendar razumel, da se je govorilo o politiki. Omenjeni gospod je jel nato brez povoda oba mladeniča prav surovo napadati in na vse zadnje z najnesramnejšimi psovki obkledati, kakor: »Vi ste lažnik, falot, baraba, lump.« To je večkrat ponavljal, dočim sta se vedla mladeniča docela dostojno in mirno. Sopotniki, med temi štiri dame, so bili ogorčeni nad tako surovostjo ter jeli glasno protestirati proti škandaloznemu nastopu moža, ki je baje profesor in sliši na ime Kolenc. Če je ta mož res profesor, potem gg. profesorjem pač ni čestitati, da imajo tako surovino za stanovskega tovariša. Dijakoma, ki sta tako mirno in dostojno zagovarjala svoje nazore, vsa čast, pozivamo jih, naj si poiščejo zadoščenje pred sodiščem, kot priče smo jim sopotniki prav radi na razpolago.

+ Rusi in Slovenci. Te dni sem listal po ruski reviji »Sovremennik«, ki spada gotovo med serioznejše ruske liste in našel sem tam k svojem velikemu začudenju prevod zloglasnega, Slovence krvavo sramotečega romana R. H. Bartscha »Das deutsche Leid« (Nemecke gore). Razume se, da rabi ta »slovanski« prevajalec le nemška krajna imena kakor Leibah, Pettau, Zilli, Drau itd. Ali so to sadovi vseslovanskih kongresov? Ta tendenciozni roman Nemca torej informira slovanske Ruse o našem obupnem narodnem boju na meji. Ali ne bi mogla slovanska žurnalistika opozoriti slovanski čuteče Ruse, da ta »roman« ni nič drugega, nego čisto navaden pamflet o Slovincih. — Tako se glasi pismo, ki smo je prejeli. Pridržujemo si, da se povrnemo k tej stvari.

+ Proti zloglasnemu županu Oražmu v Mostah je vložena ovadba pri državnem pravdniku radi različnih volilnih sleparij. Radovedni smo, če se bo tudi to pot poštenjaku Oražmu posrečilo, da bo utekel roki pravice.

+ Iz ljudskošolske službe. C. kr. okr. glavarstvo Ljubljana, okolica je namesto obolelega učitelja Viktorja Lapajnarja imenovalo dosedanjega suplentinjo na Dobrovi Kristino Rogar za suplentinjo v Notranji Gorici. Namesto obolele učiteljice Karoline Gamis je imenovana za suplentinjo v Srednji vasi v Bohinju Margareta Lilleg; za provizorično učiteljico v Šmartnem pri Kranju je imenovana Palmyra Fajdiga in za provizorično učiteljico v Kranju suplentinja Albina Bradaska. Za provizorično učiteljico v Domžalah je imenovana suplentinja Slavica Vencajz in za suplentinjo na pomožnem razredu četrtega na II. mestni deški ljudski šoli učiteljica Marta Maier, in sicer namesto obolele učiteljice Josipine Maier.

— Darilo. Gospod c. kr. dvorni zalagatelj lekarnar G. Piccoli je naklonil ob priliki svojega 40letnega farmaceutičkega delovanja »Dežel-nemu pomožnemu društvu za bolne na pljučih na Kranjskem« velikodušno darilo 200 K.

— Darežljivi Miklavž. Gospodarsko napredno društvo za šentjakovski okraj je dobilo za letošnjega Miklavža izrednih daril za svojo knjižnico. Gosp. Klemenc, trgovec na Dolenjski cesti, je kot naslednik pokojnega Franca Babiča poslal knjižnici v oporoki določeno zapuščino, to je Brockhausov leksikon z etazero ter Askeršev kip; gospa Cirkova, starinarica, je darovala dve dragoceni knjigi v vrednosti 30 K: gosp. Zdravko Kopitar, upravnik »Slovenskega Naroda«, deset debelih knjig; ravnotako sta neka gospodična in neki gospod, ki nočeta biti imenovana, podarila več letnikov lepih ilustriranih listov. Društvo se vsem tem plemenitim darovalcem in darovalkam najlepše zahvaljuje za njih požrtvovalnost in prosi, da jim slede

še drugi rodoljubi in rodoljubkinje v delu za izobrazbo ljudstva.

— Zimske veselje. Komaj je zapadlo nekoliko snega, pa se je takoj pričel zimski šport. Včeraj je bilo sicer silno megleno, pota pa so bila lepa, pomrznila, a megla zimskih športnikov ni zadrževala. Po cestah in bregovih so se otroci veselo sanjali in puhali v roko, odrasli, in sicer civilno občinstvo in vojakci pa so si navezali smuče in z njimi kolovratili s palicami se opirajoči po vrhu snega. Vse je oživelo, samo drsalci še komaj čakajo, da bodo šli po ledu vrezavat razne kolobarje, kar bodo, če bo vreme tako suho, kakor je dosedaj, tudi kmalu pričakali.

— Službe na Srbskem. »Slovenski klub« je pooblaščen naznaniti sledeče: 1. Prihodnjega spomlad potrebovala bode srbsko ministrstvo 100 stavb, inženirjev. Nekaj teh inženirjev se bode rabilo začasno pri javnih gradnjah; mnogo pa jih more ostati potem tudi trajno v srbski službi. Plačilni pogoji določajo se s pogodbo. 2. Srbske državne železnice potrebuje večje število železniških uradnikov in strojevodij. Plače železniških uradnikov so približno take, kakor pri nas. Sprejmejo pa se samo taki železniški uradniki, ki so si že pridobili v železniški službi prakse; elevov in praktikantov srbske državne železnice ne sprejemajo. Plače strojevodij znašajo na Srbskem od 1680—2880 dinarjev na leto. Poleg tega dobivajo strojevodje kilometrine in drugih postranskih dohodkov od 200—250 dinarjev. Njihovi prejemki so torej na Srbskem dokaj ugodnejši, kakor pri nas. 3. Ministrstvo narodne privrede potrebuje večje število živinozdravnikov in gozdarjev. Živinozdravniške plače so: III. stopnja 1500, II. stopnja 1700 in I. stopnja 2000 dinarjev na leto in poleg tega službene doklade letnih 480 dinarjev. Za sedaj izpraznjene so samo službe zadnje plačilne stopnje 1500 dinarjev. Poleg stalnih dohodkov dobivajo živinozdravniki od privatne prakse, od nadzorovanja klavnice, potem živine, ki se ima prevajati po železnicah in od nadzorovanja sejmov po 200—250 dinarjev mesečnih dohodkov. Živinozdravnike, ki se od drugod oglašajo bode ministrstvo nameščalo v granicah bivše kraljevine Srbije; zdravnike iz bivše kraljevine pa pošilja v novoosvojene kraje Srbije. Prošnje je nasloviti na dotična ministrstva, odnosno na ravnateljstvo državnih železnic; pošiljati pa jih je »Slovanskemu klubu«, ker le taki kompetentje bodo sprejeti v službe, ki se izkažejo s priporočilom »Slovanskega kluba«. — Dopisom do »Slovanskega kluba« prilagati je za počitnice izdatke po 50 v v znakmah.

Odgovor na laži. »Slovenec« z dne 29. m. m. je prinesel popolnoma lažljivo in izkrivljeno notico o načinu, kako je Valentin Kalan utonil. Iz te lažnive notice bi se dalo sklepati, da je Matevž Simec p. d. Alič Kalana utopil. Resnici na ljubo nas je naprosil zato Matevž Simec, da konstatiramo da je delal Valentin Kalan kot mizar pri Sv. Katarini in se je od tam vrnil nekako ob 4. popoldne domov. Kakih 5 minut od doma je krenil v gostilno in popil precej vina, — neka priča iz Sore pripoveduje, da je bil Kalan pijan. V gostilni je ostal nekako do 9 ali pol 10 zvečer. Takrat so pri Simčevih že spali. Ko se je potem Kalan vračal domov, je padel v vodo, ki je pri žagi 1 m 60 cm globoka. Zjutraj so ga potem našli mrtvega, na vodi pa so našli njegovo orodje. Kalan je bil Simčev svak in res je tudi, da je bil Simcu posodil nekaj denarja, nikakor pa ne one visoke svote, ki jo navaja »Slovenec« v svojem lažnjivem dopisu.

z Mokronoga. Tukajšnji župnik je pridobil zadnji čas v osebi nekega cerkvenega pevača — prostovoljca — jako vestnega in zanesljivega poročevalca privatnih, političnih in vseh drugih mogočih stvari, ki se v Mokronogu zgodijo. Da se pa župnik poslužuje v svoje politične informacije po domače rečeno denunciacije take osebe, ki je še pred leti čez župnika najbolj zabavljala in sta si še pred nekaj leti pri neki priliki skočila v lase, je res samo po okusu župnika. Ker smo pa v Mokronogu že sili vednih anonimnih pisem, ki so kolikor toliko sad informacije pevača-prostovoljca, dalje ker nosi vse gorko v župnišče, vse privatne in druge pogovore, ki jih vjame na svoja ušesa, in je kratkomočno živ brzojav med župnikom in občinstvom, ker se je zlasti zadnji čas opazalo, zato mu danes jasno povemo, da mu zadnjikrat priznavamo, ker drugače bomo govorili mi. Mislimo, da nas razume. Ljudje take vrste naj bodo popolnoma mirni, in naj boga hvalijo, da molčimo mi. Zapomni si naj: to je naš zadnji opomin. Ako pa misli, da bode naprednjake še naprej varal in ovajal, se jako moti. Ako bodeta z župnikom imela še tako tajne sestanke in pogovore, izvedeli bomo vse, potem pa brez pardona

objavimo stvari, katerih se bo župnik celo svoje življenje z bridkostjo spominjal, pevec pa bo izginil iz Mokronoga kakor kafa.

Katastrofa v Vremskem Britofu. O vodni katastrofi v premogokopu Vremski Britof pri Divači nam poroča prijatelj našega lista to-le: Včeraj dne 8. t. m. ob 4. popoldne se je pripetila velika nesreča v premogokopu Vremski Britof. Ko so v nekem rovu ob omenjeni uri zažgali dva strela, se je iz razstreljene skale vtila velikanska množina vode, ki je v kratkem času napolnila vse rove in stopila v navpični rov, kjer se nahaja dvigalo, do 8 m višine. V sled silnega navala vode je bilo mogoče le delavcu pri stroju se pravočasno umakniti pred vodo. Vseh drugih 13 delavcev se ni moglo rešiti. Pet od njih je bilo zaposlenih na nekem mestu, ki leži višje kakor sega voda, nimajo pa nikakega izhoda. Drugi so bili zaposleni na nizkih in najnižjih točkah premogokopa in ni upanja da se je komu posrečilo dohiteti vodi nedostopno mesto. Z vsemi močmi se dela, da bi se prišlo morda še živim delavcem na pomoč. Delo je jako težavno, ker so vsi stroji za vodne sesalke pod vodo in se mora omejiti na odvažanje vode z dvigalom. Ker se je v tem premogokopu že večkrat naletelo na votline z vodo napolnjene, ki so se izlile, potem pa ostale nevarne, se je tolmučil tudi ta slučaj enako. Po enodnevnem delu pa se vidi, da voda ne pada primerno z odvzeto množino. Slutnja je torej upravičena, da obstoji še kak dotok vode, kar ne daje veliko upanja na ugoden izid rešilne akcije. Med nesrečnimi delavci se nahajajo domačini: dvodec Lukon (ima 2 otroka), oženjeni Fuk (ima 2 otroka) in samec Žužek, vsi iz Škofelj, potem oženjeni Cevna iz Britofa (ima 5 otrok) in samec Fr. Cerkvenik iz Vrem. Razven tega se pogreša 1 Hrvat, 2 Ogra in 5 Nemcev iz Stajerske. Ko se je razširila vest o nesreči, se je nabrala v kratkem večstogilna množica ljudi iz domače in bližnjih vasi. Žalost med narodom, posebno med sorodniki ponesrečenih je velikanska.

Kinematograf »Ideal«. — »Deklica brez domovine«, drama iz balkanske vojne z Asto Nielsen v glavni vlogi, dosegla je pri včerajšnjih predstavah najlepši uspeh. Podlaga tej drami je volunturno v vojni in z napestostjo zasledujemo dogodilja. Asta Nielsen se v njej vlogi posebno odlikuje. — Mnogo smeha povzroča izvrstni Prince v veseloigri »Vihravi soprog«. Predstave so po navadi. — V petek Nordisk-drama. — Od sobote do četrta (6 dni) senzacijski kriminalni roman v petih dejanjih »Kriv«. Antorski film Richarda Vossa. Poleg tega vefelina veseloigra v dveh dejanjih »Mesečniki«. Predstave trajajo po dve uri. Vsak dan ob 3., 5., 7. in 9. uri. Zvišane cene za deset vinarjev.

Premeten goljuf. Pred nekaj tedni je prišel k posestniku Andreju Nadižarju v Čirčah pri Kranju neki okoli 20 let star neznan mladenič, za katerega bi se po zunanosti sklepalo, da je krojač. Začel je praviti, da pride iz Amerike ter da je zadel s svojim bratom v Nadižarjevem sinom, ki je v Ameriki, državno srečko za 1100 K. Ker je neznanec Nadižarju njegovega sina natančno opisal, mu je ta vse verjel. Goljuf tega mu je pa še natvezil, da gre zase in za brata denar dvignit v neko banko v Gradec in če hoče Nadižar z njim, tam tudi on lahko denar dvigne za svojega sina, s čemur je bil ta tako zadovoljen. Ko sta se odpravila na kolodvor, je Nadižar plačal za neznanca okoli 20 K voznih stroškov do Gradca, kakor tudi druge potne potreščine. Ko se pripeljeta v Gradec, je neznanec izvalil od Nadižarja 80 K, da zamore s pomočjo teh dvigniti v banki denar za njegovega sina. Ko je te imel, je odšel po »zadetek«, katerega je Nadižar potem toliko časa pričakoval, da se je prepričal, da je sedel na led za okroglih 100 K premetenemu goljufu in se potem seveda brez zadetka vrnil domov in goljufijo naznanil oblastvi, ki pa dosedaj navihanca brez uspeha zasleduje.

V ponedeljek pri novi maši v frančiškanski cerkvi je bila izgubljena zlata zapesnica z obeskom, ki nosi sliko angela. Ker je velike spominke vrednosti, se prosi najditelja, da bi ga izročil državnim policiji potom nagrade.

Koncert se vrši jutri, dne 11. decembra v kavarni »Evropa«. Koncertira »Ljubljanski društveni orkester« pod vodstvom koncertnega mojstra gosp. B. Černega. Začetek ob 9. zvečer. Vstop prost.

Večeri smeha, vsak večer v kavarni »Centrala«, kjer gostuje Original The Weiningov ensemble z lastnim orkestrom.

Slovenci in Slovenke! Ne zabite družbe sv. Cirila in Metoda.

Agitacijski lokali

narodno-napredne stranke

na dan 16. decembra so:

za volilce v Unioni: gostilna pri Stefanu (Miklošičeva cesta);

za volilce v Mestnem domu: gostilna pri Feriincu.

Za volilce v Šoli na Čoj-ovm grabnu: gostilna pri Štefanu (Breg);

za volilce v Šoli pri sv. Jakobu: gostilna pri Županu.

Društvena naznanila.

Društvo jugoslovanskih uradnikov denarnih zavodov, krajevna skupina v Ljubljani priredi v četrtek, dne 11. decembra ob 8. zvečer v klubovi sobi restavracije pri »Zlatorogu« prijateljski sestanek. Na dnevnem redu je poleg poročila tajnika tudi predavanje tov. Kralja o ustroju raiffeisenov. Tovariši, udeležite se sestanka polnoštevilno! — O d b o r.

Občni zbor slovenskega bralnega društva v Trzinu bo dne 20. decembra ob 8. zvečer v prostorih g. Franciške Perne v Trzinu pri Basteju. Dnevni red: Branje zapisnika zadnjega občnega zbora; poročila društvenih odborov; volitve in morebitni predlogi in nasveti. — Ako občni zbor ob 8. ne bo sklepčen, sklepa občni zbor ob 9., brez ozira na število članov. Za slovensko bralno društvo v Trzinu: predsednik.

Književnost.

— Sladkorna pesa, nje pridelovanje in gospodarski pomen. Izdal in založil ustanovni odbor za zgradbo sladkornih tovarnov na Kranjskem. — Danes je izšla ta brošura, ki hoče seznaniti naše prebivalstvo s pomenom, ki ga ima sladkorna pesa za naše dežele. Za zdaj le opozarjamo občinstvo na to brošuro. Govorili pa bomo še o njej.

Razne stvari.

*** Sufragetke.** V soboto zjutraj so zažgale sufragetke v Liverpoolu v razstavi poslopje Senic Railway. Na kraju požara so našli pismo sufragetki ministrskega predsednika.

*** Eksplozija** Iz Curiha poročajo: V nedeljo je eksplodirala v predoru Mond' Or pri Valorbe dinamična patrona. Osem delavcev je bilo težko poškodovanih, eden je umrl.

*** Roparski napad na župnika** Iz Avellina poročajo: V nedeljo zvečer so v Serra di Monte Mileto vlomili štiri neznanci v župnišče, umorili župnika, oropali 500 lir ter več dragocenosti.

*** Železniška nesreča.** Iz Bruselja poročajo: Ne daleč od postaje Chenece je v nedeljo zvečer skočil s tira vlak, ki vozi med Lutimom in Verviersom. Dvajset oseb je bilo poškodovanih, enega pasazirja so umirajočega prinesli v bolnišnico. Vzrok nesreče je še neznan.

*** Protialkoholno razstavo v železniškem vozu** bodo priredili s pomočjo uprave severnih ruskih železnic. Ta posebni voz bo vozil na ruskih železniških progah in se bo ustavljal v posameznih postajah za gotov čas.

*** Afera v Savernu.** Kriza v Savernu velja za odstranjenjo. Noben funkcionar ni podal svoje demisije. Častniki so morali preklicati svoje tožbe. Poročnik Forstner pravi, da je gotovo, da bo moral izstopiti iz armade ter hoče napraviti potem maturo. Pešpolk št. 99. je že zapustil mesto in se preselil na večbališče.

*** Požar na parniku.** Iz Novega Jorka poročajo: Po brezličnih poročilih, ki so došla v Novi Jork, je dobil britski parnik »Quernmore« brezlične klice na pomoč od ameriškega obrežnega parnika »Ringrade«, na katerem je baje v nedeljo izbruhnil požar. »Quernmore« je našla ameriško ladjo ter vzela 195 pasazirjev na krov. Potem se je posrečilo, požar pogasiti in so pasazirje zopet pripeljali na »Ringrade« nazaj.

*** Ponarejene menice** Z Dunaja poročajo: Pred par dnevi je grofica Ryszczewska policiji naznanila svojega nečaka grofa Mlodeckega, ker jo je osleparil za 62.000 kron. Grof Mlodecki, ki je do konca meseca novembra stanoval v elegantnem dunajskem hotelu, je izstavil na svojo teto za 62.000 kron menic. Denar je porabil. Grofica ni hotela plačati eno izmed ponarejenih menic, na kar je grof izginil z Dunaja ter se baje odpeljal v Monakovo. Mlodecki je star 42 let.

*** Povodenj.** Iz Gallasa (Teksas) poročajo, da se je podrl nasip nasproti Brzan - Texasu. Ta nasip naj

bi bil obvaroval okolico reke Brazog pred povodnjo. Sedaj je preplavila reka vso okolico nad 55.000 oravov. Več stotisoč črnih in poljedelcev je voda presenetila ter so se morali rešiti na dreve in na strehe. Petdeset oseb je utonilo, izmed njimi sta 2/3 zamorcev. Mnogo oseb je še v nevarnosti. Kakih 1000 oseb je odrezanih od prometa. V razdalji 50 milj se vali reka v širini 3 do 5 milj z največjo hitrostjo. Škoda znaša 4 do 5 milijonov dolarjev.

*** Drago zdravilo.** Član ogrske gosposke zbornice baron Andor Semessey, 76letni mož, se zdravi v nekem budimpeštanskem sanatoriju. Zdravniki so rekli, da je treba za ozdravitev 300 miligramov radija. — Ker ni bilo doma dovolj radija, se je sanatorij obrnil v imenu bolnega barona v Ameriko na jekleni trust. Ta je odgovoril, da more dati zahtevano množino radija za ceno 148.000 K. Baron je dal brzojavno nakazati denar ter obljubil, da bo po svojem ozdravljenju daroval radij ogrski znanstveni akademiji.

*** Iz Elzasa.** Berliner »Tägliche Rundschau« poroča: Vojno sodišče je konstatiralo, da je šest saverskih rekrutov, ki so izjave poročnikov sporočili nekemu listu, grešilo proti službenem povelju. Trije so še zaprti, ker so tudi osumljeni, da so prigravljali k vojaškemu uporu. — V Deutsch - Othu pri Diettenhofenu je prišlo do prepira med nekim podčastnikom in nekim rudarjem, ki je prišel v uniformi na slavnost sv. Barbare. Rudar je sledil iz kavarne podčastniku ter ga s svojim mečem udaril po obrazu. Ranil ga je na nosu.

*** Alkohol in sodišče.** Senzacionalno razzodbo je napravil kazenski sodni dvor berlinskega sodišča I. Ob sodil je namreč človeka, ki se je pijan začel prepirati in prepetati, na dve leti in en mesec ječe, čeprav je državni pravdnik predlagal samo poldrugo leto. V motivaciji se pravi, da se mora pijanost smatrati kot obremenilno okoliščino. S tem se je prvič v sodni praksi poudarjalo in tudi razsodilo, da so prestopki in zločini, izvršeni v pijanosti, mnogo težji nego storjeni v treznosti.

*** Senzacionalna operacija na praški kliniki.** Iz Prage poročajo: Na kirurški kliniki profesorja dr. Kukule je izvršil njegov asistent dr. Horák operacijo, ki vzbuja splošno pozornost. Septembra meseca je prišla na kliniko 16letna Marija Hubackova z Žiškova. Na desni nadlakti je imela zelo nevaren izrastek (sarcom). Po dosedanjih praksi bi onemogočili razširjenje izrastka le s tem, da bi ji takoj odrezali roko v rami. Dr. Horák pa se je odločil za nov način operacije, ki ga je priporočal na zadnjem kirurškem kongresu v Berlinu prof. Kittner iz Vratislave. Novi način obstoji v tem, da se preneso deli kosti ali pa tudi cele kosti od mrtvih ljudi, ki so imeli zdrav organizem, takoj po smrti na žive ljudi. Najboljši so samomorilci, smrtno ponesrečeni. Hubackovo so odrezali na kliniki in čakali, da dobe ugodno priliko za izvršitev operacije. Po petih tednih so prinesli na kliniko prof. Kukule 16letno deklico s prestreljeno glavo. Kmalu nato, ko so jo prinesli v bolnišnico, je umrla. Dr. Horák je takoj vse pripravil za operacijo, oziroma za prenos kosti. Mrtvo deklico so prinesli v operacijsko dvorano, ji skrbno izrezali zgornjo desno laket iz sklepov, in sicer tako, da je ostala na kosti kostna koža. Obenem pa so Hubackovi vzeli roko iz sklepa na rami in odstranili izrastek do sklepa v komolcu. Skladni del te kosti samomorilke so pritrili na komolcu s palčicami iz slonove kosti, od zunaj pa z zlatimi žeblički. Glavo tuje kosti iz zgornje lakti so potisnili v sklep na rami. Ko so bolnici zašili rano, so ji obvezali roko prav trdno. Bolnica ni po operaciji imela prav nobene mrzlice. Čez tri tedne so bolnici odvzeli obvezo. Najprej je bila roka trda in neokretna, toda z masažo in elektriziranjem je postajala roka vedno bolj gibčna. Hubackova je potem odšla s klinike ter more rabiti roko popolnoma normalno.

Izpred sodišča.

Ali se sme 18letni fant izseliti? Zaradi izseljeniških škandalov v Avstriji, ki jih je zakrivila ameriška družba Canadian Pacific, so začele oblasti še bolj strogo nadzirati izseljenje. Posebno pozornost obračajo nadzorovalne oblasti na kolodvore. Na kolodvoru v Solnogradu so prijeli med izseljenci 18letnega Matijo Pappeža iz Studenca na Kranjskem. Fant je odkrito povedal, da namerava iti preko Hamburga v Čikago. Denar za vožnjo mu je poslal njegov sorodnik, ki biva v Čikagi. Izročili so ga deželnemu sodišču in državno pravdnistvo ga je obtožilo prestopka po § 66. kot begunca pred naborem. Pri obravnavi je Papež izpove-

dal, da mi imel namena pobegniti pred naborom in sodišče ga je oprostil. Svojo sodbo je utemeljilo s tem, da ni verjetno, da bi fant mislil pobegniti. Star je šele 18 let in ima dovolj časa, da se vrne pravčasno k naboru. Če bi se pa ne vrnil, zglasil bi se bil tudi lahko pri avstrijskem konzulatu v Čikagi. Državni pravdnik je vložil proti tej sodbi ničnostno pritožbo, bil pa je zadovoljen s tem, da se izpusti Papeža na prosto. Papež mora počakati rešitve pritožbe državnega pravdnika v domači občini.

Oproščen 14letni očetomrlec. Pred porotnim sodiščem v Budimpešti se je vršila te dni obravnava proti 14letnemu posestnikovemu sinu Ivanu Tothu zaradi očetomora. Obravnava je dognala, da je pokojni oče strašno mučil in pretepaval sina, še bolj pa njegovo mater, ki je bila bolna. Ko je prišel nekoč zopet pijan domov, je začel pretepavati mater. Fant je iz strahu, da ne bi oče matere ubil, pograbil za puško in ustrelil očeta pri materni postelji. Porotniki so vprašanja glede krivde zanikali, naker je bil deček oproščen. Z oprostilno razsodbo je zadovoljno tudi državno pravdnštvo.

Obsojena vohuna. V Czorthovu se je vršila v četrtek zanimiva obravnava proti bratoma Weissmann, gostilničarjema v avstrijski obmejni vasi Okopi. Brata sta bila obtožena, da sta tihotapila čez mejo razno blago, obenem pa sta vohunila za rusko vlado. Obenem sta obtožena, da sta pomagala ruskim revolucionarjem prehod čez mejo, obenem pa sta jih ovadila ruskim oblastem. Veliko revolucionarjev je bilo vsled tega obsojenih na smrt ali pa v večletno in dosmrtno ječo. Brata Weissmann sta tudi obljubila proti gotovi nagradi, da spravita čez mejo ruskega revolucionarja Ozarenka in njegova dva tovariša. Obenem pa sta naznanila prihod revolucionarjev ruskim obmejnimi oblastem. Ko so je peljali Ozarenko in njegova tovariša čez reko, so jih začeli, ko so bili sredi reke, obstrjevati ruski obmejni orožniki. Ozarenko je bil zadet v glavo. Orožniki so ga vieli in obsojen je bil v smrt. Njegova tovariša sta poskakala v vodo in priplavala do avstrijskega obrežja. Ovadila sta celo zadevo avstrijskim oblastem, naker so aretirali brata Weissmanna. Pri obravnavi se je dognalo, da je obtožba utemeljena in brata Weissmanna sta bila osojena na deset let težke ječe.

Naročanje prepovedanih spisov iz inozemstva je kaznivo. Pred deželnim sodiščem v Trstu se je vršila pred kratkem obravnava proti Arseniju Vascoku zaradi poskušenega razširjanja prepovedanih spisov v smislu § 24. tiskovnega zakona. Obtoženec je naročil v Italiji 29 izvodov dveh v Avstriji prepovedanih spisov z namenom, da jih, kakor tudi obtožnica, razdeli v Avstriji. Deželno sodišče je pa smatralo naročitev spisov z namenom, da jih, kakor trdi obtožba za faktično razširjanje in ne za poskus razširjanja in je obtoženec oprostil. Proti ti sodbi je vložilo državno pravdnštvo v Trstu ničnostno pritožbo na kasacijski dvor. Zastopnik generalne prokurature, dvornik svetnik Okretič je izjavil, da je pritožba utemeljena. Poudarjal je, da tu ne gre za kakšno pripravljeno dejanje, kajti če bi ne bile zaplenile spisov carinske oblasti, bi bil obtoženec svoj namen, razširiti v Avstriji prepovedane spise, gotovo izvršil. Kasacijsko sodišče je ugodilo pritožbi državnega pravdnštva, razveljavilo oprostilno sodbo tržaškega deželnega sodišča in priznalo, da je obtoženec kriv poskusa prestopka po § 24. tiskovnega zakona. (Razširjanje prepovedanih spisov.) V razlogih pravi kasacijsko sodišče med drugim tudi, da je obtoženec z naročilom prepovedanih spisov že tudi udeležil voljo za protipostavno razširjanje. Naročilo spisov je neizogibni predpogoj za razširjanje in stoji v neposredni zvezi z nameravanim razširjanjem. Da niso oblasti spisov zaplenile, bi jih bil obtoženec gotovo razdelil, ker zato jih je naročil. Ker se je torej razširjanje preprečilo le proti volji obtoženca, je naročilo prepovedanih spisov kaznivo.

Iz zavoda sv. Nikolaja v Trstu.

Malo je znan ta zavod po slovenskem svetu, dasi najdejo v njem podpore in utehle dekleta iz vseh krajev slovenske domovine. Ustanovljen je bil ta zavod za brezposelne služkinje pred šestnajstimi leti in

vrši od tedaj nad vse hvale vredno svojo težko, človeko- in rodoljubno nalogo. V teh 16. letih je sprejel zavod 18.000 deklet, največ slovenskih, a tudi tujih, v svojo oskrbo. Mnogo pa jih je moral zaradi pomanjkanja prostora in postelj odsloviti. Včasih mora slišati zavod očitke, da zvalja dekleta v mesto, doma na deželi pa primanjkuje delavk in poslov. Toda to ni res! Zavod sv. Nikolaja nima namena vabiti dekleta z dežele v mesto in jim preskrbljati službe, marveč skrbi za telesni in dušni blagor onih deklet, ki so primorane iskati v mestu kruha. Saj zavod celo odsvetuje dekletom hoditi v mesto ter opominja mnoge starše, naj vzamejo svoje hčerke domov, ker je nevarnost zanje, da bi v velikem mestu propadla. Dalje opozarja odbor tudi razna županstva, naj ne izdajajo službenih knjižic 10 do 13letnim deklicam, ker ni prav, da prihajajo taki neizkušeni otroci v mesto, kjer so izpostavljeni raznovrstnim nevarnostim. »Zavodu sv. Nikolaja« je predvsem naloga boj proti prostituciji. Koliko sramote je ta zavod prihranil dekletom in staršem, da dekleta niso prišla domov po odgovor! Koliko stroškov je zavod prihranil županstvu in občini, ki bi jih sicer imele z odgonom in v bolnišnici! Zavod namreč pazi in navaja dekleta, da ne hodijo za vsako malenkost v bolnišnico. Nedavno se je župan nekega mesta na Kranjskem izrazil: »Od povsod prihajajo ženske k nam po odgovor, samo iz Trsta ne.« In to je zasluga zavoda sv. Nikolaja.

Pohvalno se izraža tudi tržaška policija o tem zavodu, ker nima vzlic velikemu navalu raznovrstnih deklet nikdar povič, da bi morala kakorkoli posredovati. Da, policija čestokrat celo sama pripelje v zavod dekleta, ki so brez sredstev in prenočišča in niso še moralno propala. — Britka resnica je, da pozna jo dekleta zavod le, kadar so v sili in potrebi, kadar so preganjane, bolne, trudne in zapuščene. Takrat ne najdejo zavetja v nobeni palači, v nobeni družbi in nobenem društvu, zavetje in uteho najdejo samo v zavodu sv. Nikolaja. Zato naj bi se ga sklenile z vso ljubeznijo ter naj bi prihajale tja tudi, kadar so vedrejša lica in vselej srca. Še v večji meri pa naj bi podpirale ta preprotni zavod slovenske tržaške gospodinje, ki najdejo v njem skoraj vedno dobre služkinje. Seveda je res, da vsem ni mogoče vedno ustreči. Težko bi bilo dognati, na kateri strani leži večkrat krivda. Vsaka gospodinja ima svoj temperament, svoje navade, svoje posebnosti; vsaka služkinja svoj značaj, svoje vrline in svoje hibe. Malo potrpljenja in dobre volje na obeh straneh, pa bi bilo za vse prav. Resnica pa je, da zavod ne zna delati čudežev ter ne more, recimo, v 8 dneh služkinje popolnoma preduragčiti, dasi poučujejo v zavodu skoraj vsak večer učiteljice Ciril - Metodove šole in se vrše razum tega še redna predavanja itd. Da vse to čestokrat ne zadošča nekaterim dekletom, ki so resnično potrebna pouka, je razumljivo.

»Zavod sv. Nikolaja« vrši z vso resnobo ter nad vse marljivo svojo nalogo. Koliko deklet iz vseh krajev naše domovine je že rešil ta zavod moralne propalosti ter jih je ohranil na poti poštenosti! Koliko Slovencev bi bilo v Trstu malomarno zatajilo svoj jezik in svojo domovino, da niso našli v zavodu narodne vzhodbude, navdušenega bodrila ter ljubeznivega poduka! Zato pa je dolžnost vseh slovenskih občin, županov, denarnih zavodov, rodoljubov in rodoljubkinj, da pomagajo vzdrževati to prepotrebno zavetišče! Naj nihče ne zavrne zavodove prošnje, daruje naj vsak po svojih močeh v skupen prosih slovenstva! Tudi mala darila so dobrodošla in se sprejemajo z največjo hvaležnostjo! Kakor Družba sv. Cirila in Metoda, stoji tudi zavod sv. Nikolaja na braniku tržaškega slovenstva s tem, da varuje tisočim slovenskim služkinjam njih jezik in njihovo moralo. Zato pomagajte vsi Slovenci še nadalje živeti zavodu sv. Nikolaja v Trstu.

Telefonska in brzojavna poročila.

Državni zbor. — Hrupna obstrukcija Rusinov.

Lvov, 10. decembra. Prizadevanju predsednika dr. Sylvestra in podpredsednika Jukla ter poslancev

dr. Grossa in Stölzla se je posrečilo Rusine v toliko pomiriti, da so privolili, da današnjemu glasovanju o osebnem davku ne bodo stavili zaprek. Dr. Leo kot predsednik volilno-reformnega odseka je obljubil Rusinom, da bosta odsek in pododsek storila vse, da bosta našla komornišno formulo.

Dunaj, 10. decembra. Med državniimi nastavljenici je vzbudil posebno zadovoljnost predlog poslanca dr. Heilingerja, ki pozivlja vlado, da naj kakor hitro mogoče predloži zakonski načrt, ki določa upravičene zahteve vdov po državnih uradnikih, ki so se poročili v pokoju.

Dunaj, 10. decembra. V parlamentu se je danes pričela divja obstrukcija Rusinov. Na začetku seje, ki je bila zelo mnogoštevilno obiskana, je staval poslanec Petruszewycz predlog, da naj se seja prekine za eno uro, da se morejo Rusini posvetovati s strankami o situaciji, ki prihaja vedno slabša, ker Poljaki in vlada zavlačujeta galsko deželnozborsko volilno reformo. Proti temu predlogu se je dvignil ministrski predsednik grof Stürgkh, ki je dokazoval, da se vlada trudi za volilno reformo ter je označil rusinske zahteve kot izbruhi nepotrpežljivosti. Zahteval je, da se rusinski predlog odkloni. Pri glasovanju je bil rusinski predlog odklonjen. V tem trenutku pa so začeli Rusini divje kričati in razbijati. Rusini so začeli trobiti na trobente, piskati na piščalke, na takozv. torpedne piščalke, zaropotali so avtomatični zvonci. Rusini so bili po pulitih in delali tak hrup, da ni bilo mogoče razumeti nobene besede. Sredi nemira in bučanja rusinskih obstrukcijskih instrumentov je odredil predsednik glasovanje o tretjem branju se nahajajočega predloga o zvišanju davka na žganje ter naznanil, da je predlog sprejet. Proti temu so Rusini ponovno ostro protestirali. Poslanec Singalevicz je prinesel v zbornico dva velika zvona z električno baterijo ter ju sprožil. Hrup je bil nepopisen. Ministri so sedeli molče na svojih sedežih in strmeli v ta rusinski koncert. Poslanci so v velikem krogu obstopili Rusine, ki so se menjavali v instrumentih, tolkli po tleh in po pulitih ter razmetavali manuskripte in vladne predloge. Poslanec Strilovskij je opominjal rusinske poslance k vztrajnosti, drugi so delali razne dovipe. Poslanec Heine je stopil pred Rusine in jim držal polo praznega papirja, češ, to so note. Čez poldrugo uro je odšel ministrski predsednik Stürgkh iz zbornice. Rusini so mu klicali »Abzug!« Med tem je predsednik Sylvestar oddal predsedstvo podpredsedniku Juklu, ki je nemo gledal obstrukcijo in ni mogel ničesar storiti. Zbrali so se načelniki strank in krščanski socialci so predlagali, da naj se predloga o osebnem davku sprejme en bloc. Predlog je propadel, ker so češki agrarci izjavili, da ne pripuste glasovanja. V zbornici je med tem trajal hrup naprej. Poslanec Singalevicz je prinesel nove instrumente, zlasti strahovito vpijoče hupe za avtomobile. Nekateri poslanci so si položili hupe pod podplate in jih v taktu pritiskali. Singalevicz je obnovil tudi baterije pri zvoncih, ki so že ponehavalu biti. Ob 1. popoldne je bil končno predsednik primoran prekiniti sejo ter je naznanil, da je za pol 2. sklicana konferenca načelnikov strank. Rusini klicajo: To bi bili mogli že zjutraj imeti in mnogo cenejše. Parlamentarna situacija je obupna.

Dunaj, 10. decembra. Ob 3. popoldne se pogajanja Rusinov s strankami še nadaljujejo, dotlej brez uspeha. Rusini groze, da prično z novo obstrukcijo, čim se seja zopet otvori. Odločitev mora pasti v najkrajšem času.

Razredna loterija.

Dunaj, 10. decembra. Danes in v petek se vrši drugo žrebanje razredne loterije. Dobitek 70.000 K danes ni bil izžreban, 30.000 K dobi številka 80.932, po 5000 K št. 25.229 in 83.256. Razen tega je bilo izžrebanih 5 dobikov po 2000 K, 8 po 1000 K in več dobikov po 600 K, 400, 200 K in 120 K.

Spravna pogajanja na Češkem.

Praga, 10. decembra. Bivši minister dr. Fiedler je govoril v Karlinu o političnem položaju ter se je bavil zlasti z bodočo taktiko Čehov v državnem zboru. Češke stranke morajo predvsem zahtevati razjasnitve v vprašanju komisarijata. Najboljša pot za odstranitev protustavnosti na Češkem je pač narodnostni sporazum. V prvi vrsti mora vlada razjasniti, ali je pričakovati od sprav. pogajanj kaj uspeha ali ne. Če ni nobe-

nega upanja, mora vlada na katerikoli drug način ustvariti zopet ustavne razmere na Češkem. Čehi so že enkrat pokazali to pot, braniti pa bi se morali proti vsakemu drugemu protustavnemu koraku. Zlasti ne sme vlada na kak oktroa niti misliti.

Gališka volilna reforma.

Lvov, 10. decembra. Včeraj popoldne je volilnoreformni odsek sprejel §§ 23. do 43. z raznimi dodatki. O § 44., ki obsega določbe o načinu volitev v dvomandatnih okrajih, se je razvila živahna debata. Zastopniki Rusinov so zahtevali pospešitev dela.

Lvov, 10. decembra. Glede zagotovitve narodnostnih manjšin v narodnostno mešanih kmečkih okrajih se je zavzel dr. Lewicki za ustvaritev narodnostnega katastra.

Lvov, 10. decembra. Do zvečer je bilo predelanih vseh 66 paragrafov deželnega volilnega reda. Več paragrafov je bilo odkazanih pododseku, o ostalih se je glasovanje odgodilo. Volilnoreformni odsek je izvolil tudi še en odsek, ki naj se bavi z vprašanjem razdelitve volilnih okrožij.

Lvov, 10. decembra. Nasprotniki volilne reforme nameravajo v deželnem zboru samem izvesti dolgo debato o volilni reformi. Da preprečijo to zavlačevanje, hočejo postaviti priateljeli volilne reforme v deželnem zboru predlog, da naj se volilna reforma sprejme en bloc.

Lvov, 10. decembra. Ukrajinski deželnozborski klub je imel včeraj sejo, v kateri se je bavil z zavlačevalno taktiko nasprotnikov volilne reforme ter sklenil, da naj državnozborski rusinski klub nastopi s skrajnimi sredstvi proti finančnemu načrtu, če se glasovanje o osebnem davku v današnji seji državnega zbora ne preloži.

Puljska afera.

Celovec, 10. decembra. Danes se je pričela pred tukajšnjo poroto obravnava proti bivšim uslužbencem puljske občine zaradi poverbe.

Biasevichov proces na Reki.

Reka, 10. decembra. Tu se je pričel proces proti vojaškemu referentu na reškem magistratu komisarju Giuseppe Biasevichu in Nikolini Katničeviću, ker sta pod pretezo, da lahko vsakogar osvobodita od vojaške službe, celo vrsto nerazsodnih ljudi opeharila za silne novce. Zasihih bo okrog 50 prič. Razprava bo trajala tri dni.

Slovani na znanstvenem polju.

Petrograd, 10. decembra. Pod predsedstvom člana akademije Behtereve se je vršilo tu zborovanje družbe za zedinjenje Slovanov. Profesor Čubinskij je naglašal potrebo znanstvenega zedinjenja Slovanov, kar je potrebno zlasti z ozirom na dogodke na Balkanu. Profesor Pleinjev je govoril nato o pravem temelju političnega ravnanja na Balkanu ter je opozarjal na politične, gospodarske in kulturne interese balkanskih narodov. Napredujoči interesi demokratičnega režima v slovenskih balkanskih državah bodo rodili njih unijo. Zastopal je stališče, da mora Odrin in cela Trakija pripasti končno Bolgarski.

Ministrska kriza na Francoskem.

Pariz, 10. decembra. Novi kabinet je včeraj popoldne izdelal svoj program, da hoče izvesti delo združenja republikancev, pri čemer se hoče opirati izključno na levo. Kabinet bo zastopal tudi odločno princip posvetne šole ter bo skušal doseči glede volilne reforme sporazum med obema zbornicama. Glede finančnega vprašanja se pridružuje kabinet Caillauxovemu naziranjju, da takojšnje najetje posojila ni potrebno in da se naj nadomesti načrti zapuščinskega davka z glavniskim davkom. Novi kabinet je tudi odločen izvesti triletno vojaško službo, kar najbolj odgovarja interesom obrambe francoske države.

Ostri strelji.

Pariz, 10. decembra. Pri ostrem streljanju v bližini Metzja je padlo več krogel v francosko vas Marieulles. Prebivalstvo se je v paničnem strahu poskrilo v kleti. Francoska in nemška vlada sta odredili strogo preiskavo.

Mehika.

New York, 10. decembra. Iz Juareza poročajo, da je general Villa predvčerajšnjim dospel v Chihuahno. Upati je, da bo mogel general Villa sedaj napraviti mir na severu Mehike.

Mehika, 10. decembra. Kongres je razveljavil zadnje predsedniške

volitve in razpisal nove volitve za januar.

V Severni Ameriki.

London, 10. decembra. V severovzhodnem delu Zedinjenih držav divjajo silni viharji in snežni zameti. Železniški promet je ustavljen. Na velikih severoameriških in kanadskih jezerih so se potopili 4 potniški parniki s potniki vred. Več mest je odrezanih od ostale dežele.

Dogodki na Balkanu.

Albanija.

Dunaj, 9. decembra. Iz Berolina poročajo, da so poslaniki velesil v Berlinu zaprosili državnega tajnika Jagova, da sporoči princu Viljemu Wiedu, da so ga vse velesile izbrale za kneza Albanije. Državni tajnik mu je to pisмено sporočil.

Rim, 9. decembra. »Tribuna« poroča iz Brindisija: Sem je dospel na poti v Rim epirotski odvetnik Cahako, ki je bil član provizične albanske vlade in finančni minister. Nacionalistični komite v Valoni, ki je bil pred kratkim imenovan, je pregledal delovanje ministra in našel toliko obtežilnega materiala, da je sklenil obtožiti ministra Cahaka veleizdaje. Napravili so proti njemu tudi komplot, da bi ga umorili. Cahako je za to izvedel in pobegnil. Po noči se je odpravil na nekem čolnu na odprto morje, kjer ga je vzel neki parnik na krov. Glavni vzrok obtožbe proti njemu je, da je simpatiziral z Grško.

Valona, 10. decembra. V pokrajinah, kjer se nahajajo še grške čete, je pričakovati vstaje.

Rim, 10. decembra. »Agenzia Stephani« poroča, da je dospel mednarodna komisija za določitev albanskih mej v Argyrokastron. Tam so grške oblasti vpriporile velike demonstracije. Oborožene tolpe so obstopile komisijo ter ji grozili z orožjem, če ne prisodi pokrajine Grški. Člani komisije so neprestano v smrtni nevarnosti.

Črna gora.

Cetin'e, 10. decembra. Uradni list priobčuje kraljev ukaz o ustanovitvi dveh novih divizij s sedežem v Plevlju in Djakovici. Srbski častniki v Djakovici so poslali kralju Nikolaju, ko so zapustili mesto, prisrčno brzojavko. Kralj je odgovoril: Ločitev dveh delov ene in iste armade, ki štiti varnost skupne srbske domovine, je smatrati samo kot mimoidočo.

Srbija.

Belgrad, 10. decembra. Ker je kartel belgradskih minarjev zvišal ceno moki, namerava srbska vlada dovoliti carine proti uvozu moke iz Avstrije, da prepreči za 14. t. m. nameravano stavko belgradskih pekav.

Bolgarska.

Sofija, 10. decembra. Po dosedanjih volilnih rezultatih so dobile liberalne vladne stranke 110 mandatov, obe socialistični frakciji skupaj nad 40, agrarci nad 30 in demokrati 10 mandatov. V okrajih Vidin in Vraca so bili izvoljeni agrarci in socialisti. V Vraci je bil izvoljen dr. Danev. Z ozirom na ta izid se bo morala vladna večina naslanjati na agrarce. Število poslancev v sobranju namreč znaša 204.

Sofija, 10. decembra. Ministrski predsednik Radoslavov je sprejel več bolgarskih in tujih častnikov ter je izjavil: Če tudi vlada ni dobila absolutne večine, upa vendar, da se ji bo posrečilo skleniti s kako opozicijsko stranko kompromis in ni izključeno, da bodo šli tudi socialni demokrati od časa do časa z vladno večino. Vlada ne misli na demisijo, odstopila bo šele, če bo v kaki važni zadevi v sobranju propadla. Izrazil je tudi svoje veliko veselje nad porazom rusofilske stranke.

Sofija, 10. decembra. Socialisti so dobili 37, republikanski agrarci 47 glasov.

Četaši.

Solon, 10. decembra. V bližini vasi Kurendiel se je pokazala bolgarska četa. Grško vojaštvo je takoj stopilo v akcijo in zasleduje četaše.

Prečitane časopise v šentjakobskem okraju

sprejema vsako sredo zvečer od 7. do 8. ter vsako nedeljo dopoldne od 11. do 12. »Gospodarsko napredno društvo za šentjakobski okraj« v društveni sobi, Vožarski pot 4, da jih potem odda ljudem, ki drugače ne pridejo do branja, pa radi bero.

Ijice, ki jih stane šest škatljic franko 4 krone. Oba preparata pošlje edino prava lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elzatrš št. 238 (Hirvaško).

Re

Izgubljen je dan

ki se prične ponoči brez spanja. Le po okrepčilnem spanju moremo nastopiti s popolno krepkostjo svoje

delo. Ponoči brez spanja smo potrti, delamo brez moči in brez zavesti, in kar napravimo, je skoro brez vrednosti. Večino na nas zapuščata spanec vsled nevznosnih napadov ali krvnih

navalov in v takih primerih je raba Fellerjevega fluida iz rastlinskih esenc z znamko »Elsafluid« potreben, ker učinkuje pomirjevalno, krepi živce, osvežuje, zbija in pospešuje

je spanje. 12 steklenic velja 5 K franko. Če je vzrok pomanjkanju spanja slabo prebavljanje, potem vzemimo Fellerjeve odvajalne rabarbara kroglice z znamko »Elsakrog-

ljiče«, ki jih stane šest škatljic franko 4 krone. Oba preparata pošlje edino prava lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elzatrš št. 238 (Hirvaško).

Darila.

Upravištvu naših listov so poslali:

Za Ciril - Metodovo družbo: G. Janko Premrov, računski nadsvetnik v Sarajevu, 22 K, katero vsoto je nabral gosp. računski revident A. Pezdirec kot od pomoč enemu rojaku za nadaljevanje poti, po katero pa dotičnik ni prišel in jo tedaj pokloni nabiralec družbi v korist in Ivan Pečnik v Ljubljani, 10 K, mesto venca na grob blage gospe Franje Velkavrh vdove Mally (i. s. za šentpetrsko podružnico). — Skupaj 32 K.

Živeli nabiralci in darovalci!

Umrli so v Ljubljani:

Dne 5. decembra: Terezija Mašolt, mestna uboga, 68 let, Japljeva ulica 2.

Dne 6. decembra: Silva Teran, hči mitniškega paznika, 1 leto, Sv. Petra cesta 14.

Dne 7. decembra: Josip Monfreda, delavec, 70 let, Zalokarjeva ulica 13. — Tomaž Rozman, posestnik, 71 let, Črna vas 32.

Dne 8. decembra: Helena Rosulnik, gostja, 63 let, Sv. Florjana ulica 27.

Dne 8. decembra: Franc Novak, rudar, 39 let, Radeckega cesta 9. — Marija Debeljak, gostja, 69 let, Radeckega cesta 9. — Olga Weber, hči trgovca, 6 mesecev, Škofja ulica 10. — Vekoslav Jerančič, sin želez. delavca, 18 mesecev, Poljanska cesta 19. — Ana Japelj, rejenka, 2 meseca, Strelška ulica 15.

Dne 9. decembra: Ana Gostinčar, postrežnica, 45 let, Ulica na grad 5.

V deželni bolnici:

Dne 2. decembra: Ivan Klešnik, prosjak, 60 let.

Dne 5. decembra: Julija Kmet, posestnica, 54 let.

Dne 7. decembra: Rudolf Selan, sin železniškega delavca, 20 mesecev. — Matija Tešar, delavec, 51 let.

Današnji list obsega 8 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik: dr. Vladimir Ravnihar, drž. poslanec. Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

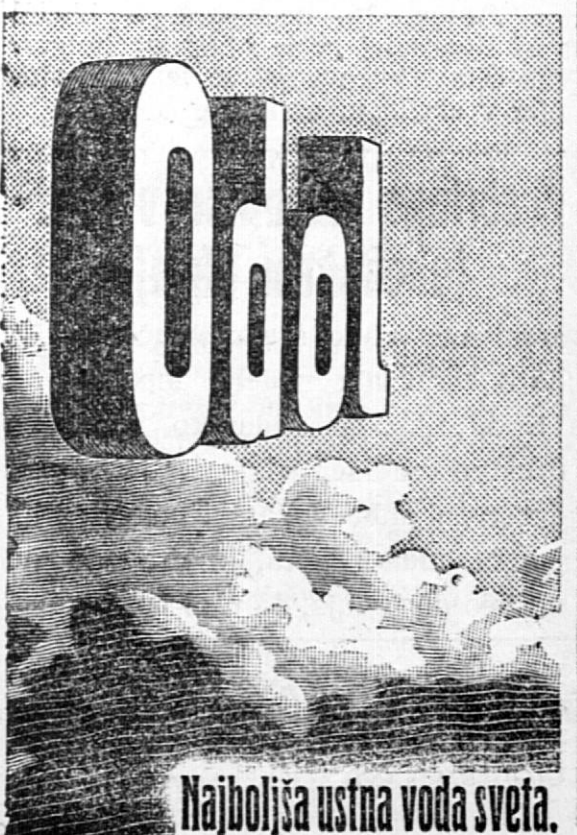
Avstrijska specialiteta. Na želodcu bolehalo ljudem priporočati je porabo pristnega »Molovega Seiditz-praska«, ki je prekušeno domače zdravilo in vpliva na želodec krepilo ter pospešilo na prebavljanje in sicer z rastjočim uspehom. Škatljica 2 K. Po poštnem povzetju razpošilja to zdravilo vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni zalagatelj DUNAJ, Tuchlauben 9. V lekarnah na deželi zahtevati je izrecno MOLL-ov prepat, zaznamovan z varnostno znamko in s podpisom. 2 33

Ljubi Jezušček prosim te,

pokloni mi za božič vsaj sodenskih pastil, pa prav dosti, ker sem pozimi vedno prehlajen, in ker pastili je tako dobro store. Ti boš že vedel, katere mislim. Tistih bi rad z imenom »Faye«. Oče nam pripoveduje, da so res narejene iz občinskih zdravilnih vrelcev, iz katerih je pred letom pil, ko je bil bolan. — Fayeve pristne sodence stanejo samo K 1.25 škatljica in se dobivajo povsod. — Poseben znak: uradno poverilo županskega urada kopališče Soden na belem kontrolnem pasu.

Pokusite enkrat

pristni ruski K & C Popow-čaj, ako iščete izborn, okusen aromatičen čaj. En poskus dokazuje njegovo dobroto

Ljubljanska „Kreditna banka v Ljubljani“.

Uradni kurzi dunajske borze 10. decembra 1913.

Malozemni papirji.	Denarji	Blagovni
4% majeva renta	83.65	83.85
4% srebrna renta	87.10	87.30
4% avstr. krona renta	84.25	84.45
4% ogr.	83.60	83.80
4% kranjsko deželno posojilo	—	94.50
4% k. o. češke dež. banke	84.80	85.80

Srečke.	455.—	465.—
Srečke iz 1. 1860 %	689.—	701.—
„ 1864	285.—	295.—
„ tiske	285.—	296.—
„ zemejske I. izdaje	245.—	255.—
„ II.	233.—	243.—
„ ogrske hipotekne	475.50	485.50
„ dun. komunalne	475.—	485.—
„ avstr. kreditne	62.50	66.50
„ ljubljanske	53.25	57.25
„ avstr. rdeč. križa	33.—	37.—
„ OGR.	26.75	30.75
„ bazilika	233.50	236.50
„ turške	—	—

Valute.	11.39	11.43
Ljubljanske kreditne banke	405.—	412.—
Avstr. kreditnega zavoda	631.25	632.25
Dunajske bančne družbe	520.—	521.—
Južne železnice	101.60	102.60
Državne železnice	705.25	705.25
Alpine-Montani	807.50	808.50
Češke sladkorne družbe	342.—	344.—
Zivnostenske banke	271.—	272.—

Cekirni	11.39	11.43
Marka	117.70	118.—
Frankl	95.20	95.40
Lira	94.75	94.95
Rublj	253.—	253.75

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 300.2 Srednji zračni tlak 736 mm

dec.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
9.	2. pop.	742.2	—5.4	brezvetr.	pol oblak.
„	9. zv.	739.8	—4.9	—	del. jasno
10.	7. zj.	735.5	—5.0	sl. jzahn.	—

Srednja včerajšnja temperatura —6.7°, norm. —0.9° Padavina v 24 urah mm 0.0.

! 500 kron !

Vam plačam, ako moj uničevalec korenin balzam Rila Vaših kurjih oči, bradavic, otiščancev ne odstrani v 3 dneh brez bolečin. Cena lončka z garancijskim pismom 1 K. Kameny, Kaschau (Kassa) L. Posti. 12.64 Ogrsko.

Mesečna soba.

Išče se čista, lepo meblirana soba z električno lučjo in kopalnico, pri mirni rodbini, katere tudi nemško govori, s pos. vdomom, od zdravnik, ki je cel dan z doma. Ponudbe pod „Jutranja zarja/4365“ na upr. »Slov. Naroda«.

Notarski uradnik

dober strojepisec, zmožen slov. in nemškega jezika, s čez triletno prakso, želi službo spremeniti, gre tudi v odvetniško pisarno. Dopisi pod „Mlad uradnik 4361“ na upravnštvo »Slov. Naroda«.

Narodna knjigarna

v Ljubljani

Prešernova ulica šte. 7.

priporoča

kanceljski, konceptni, dokumentni, ministrski, pisemski, očitni in barvani papir

Kasete s pisemskim papirjem.

Trgovske knjige

v vseh velikostih, črtane z eno ali z dvema kolonama, vezane v papir, platno ali polusnje.

Odjemalne knjižice po različnih cenah.

Zaloga šolskih zvezkov in risank.

Zavitke za urade v vseh velikostih.

Velika izber

vseh pisarniških potrebščin, svietnikov, peres, peresnik v, radirk, kamenčkov, tablic, gobic, črnila itd.

Barve za šole in umetnike.

Razglednice

pokrajinske, humoristične, umetniške vseh vrst, od najpreprostejših do najfinejših.

Albumi za slike in dopisnice, vezane v pliš in v usnje.

Poezijske knjige.

Podobice za otroke.

Leseni okvirčki za razglednice.

Risalne deske, trikotniki, palete, risalna ravnila, tuše, čopiče.

Notesi in tintniki.

Stalni 3363 krajevni agenti

zmožni nemščine se sprejmejo ali pa postavijo s stalno plačo za prodajanje dovoljenih srečk v Avstro-Ogrski. Ponudbe pod „MERKUR“, Brno, Neugasse Nr. 20.

Posojila

dobe pravne osebe in tverke takoj in diskretno. Priložiti je 10 vin. znamko. Sedaj se je izplačalo osebam vseh stanov že nad 800.000 K. Prošnje pismeno pod: 4310

Realna in hitra pomoč S. & Co., Kranj, poštno ležeče

Možje in žene

vsakega stanu si lahko zasluži 400 K na mesec z razpošiljalno zalogo spominskih podob. Delo je lahko in se lahko izgotovi v 2 urah na dan. Za prevzete te službe je treba 30—40 K, katere vsota se pri odpovedi zopet vrne. — Dopisi na upravnštvo »Slov. Naroda« pod „št. 4364“.

Ženitna ponudba.

Simpatična, inteligentna mlada gospica s 6000 kron gotovega premoženja, se želi seznaniti z mladim, ne čez 28 let starim izobraženim gospodom. Trgovci in učitelji imajo prednost. 4360

Resne ponudbe, če mogoče s sliko, pod „Srečna bodočnost“, pošto ležeče Dobje 28, Montpreis. Stajersko.

Proti prahajem, luskinam in izpadanju las

deluje najboljša priznana Tanne-chinin tinktura za lase

katera okrepčuje lasišče, odstranjuje luske in preprečuje izpadanje las. 1 steklenica z navodom 1 krono.

Razpošilja se z obratno pošto ne manj kot dve steklenici.

Zaloga vseh preizkušenih zdravil, medic. mil, medicinal. vin, specialitet, najfinejših parfumov, kirurških obvez, svežih mineralnih vod itd.

Dež. lekarna Milana Leusteka v Ljubljani Raslieva cesta št. 1.

poleg novozgrajenega Fran Jožefovega ljubli. mostu. 17

V tej lekarni dobivajo zdravila tudi člani bolniških blagajin južne železnice, c. kr. tobačne tovarne in okr. bolniške blagajne v Ljubljani.

Ena ali dve lepo 4309 opremljeni sobi

v pritličju z električno razsvetljavo, posebnim vdomom ev. celo s hrano so za oddati. Kje, pove upr. »Slov. Naroda«.

Gospodična

z dobrimi izpričevanji, išče mesta gospodinj ali kuharice pri kakem gospodu v mestu ali na deželi.

Naslov pove upravnštvo »Slov. Naroda«.

Kupi se že malo rabljena registrirna blagajna

Naslov pove upravnštvo »Slov. Naroda«.

Kantino ali gostilno

išče za februar 1914 v najem ali na račun gospodična v 30 letih, zmožna slovenščine, laščine in nemščine, vajena v gostilniški obrti, izvrstna kuharica. 4331

Ponudbe pod „Kavcije zmožna/4331“ na upravnštvo »Slov. Naroda«.

Dva elegantna, črna KONJA

stara 5 let, 15 1/2 pesti visoka, popolnoma zanesljiva, se prodasta ali zamenjata za dva starejša. 4366

Ponudbe pod „2 konja“ na upravn. »Slov. Naroda«.

Čebelni med

iztrčan, zajamčeno prirodno pristen, akacijev ali lipov, razpošiljanje franco v pločevinastih škatljah po 5 kg po povzetju za K 8.50. Preprodajalcem pošljemo vzorce in ponudbe. Izvoz medu (Ester ung. Bienenhonig-Export) BALATONFÖKJAR, (Ogrsko).

Priložnostni nakup!

Nova hiša z gospod. poslopljem in poldrugim oral zelo dobre zemlje v lepi legi, četrt ure od Celja, se prodaja pod vrednostno ceno za 16.000 kron, od kojih ostane lahko 6000 kron vknjiženih. Stanarina hiše nosi 720 kron letno. Proda se tudi sama zemlja za stavbišča zelo cen. Zelo primerna za penzioniste. 4362

Natančnejša pojasnila daje Martin Novak, Cret pri Celju, p. Store, Stajersko.

Proda se 4357

z gospodarskim poslopljem (hlev, skedenj, lopa za vozove, kozolec toplar), ležeča ob državni cesti, 3 km od Ljubljane oddaljena. Posebno pripravna za obrtnika ali trgovca. Cena nizka. Vprašanja na upr. »Slov. Naroda«.

Napredaj je lepo kmečko posestvo

od kolodvora Mokronog-Bistrica oddaljeno 10 minut, gospodarsko posloplje vse v dobrem stanju, lepe njive in travniki. Proda se vse skupaj. Natančno ceno pove g. Jožef Kovačič, posestnik vas Slepšek, Dule št. 14, Mokronog. 4363

Prodajalka

slovenščine in nemščine popolnoma zmožna, inteligentna, sretno sprejme s 1. januarjem 1914 tvornica kolonialne stroke za potovanje. Ponudbe s priloženo sliko pod „Wien 14“ na glavno pošto Maribor n. D. restanto. 4353

Proda se hiša št. 62

v Domžalah parc. št. 325/1, vlož. št. 91 kat. obč. Domžale. V imenovani hiši se je izvrševala do sedaj špezijska obrt v zvezi s prodajo tobaka in gostilniško obrtjo. 4193

Poizve se pri lastniku Ivan Kastelicu v Ljubljani med 9. in 12. uro dopoldne v pisarni železotvarne, strojarne in ključavničarske tovarne Kastelic & Žabkar v Ljubljani, Dunajska cesta šte. 45.

Prijazno presenečenje

mladim in starim za božične praznike je

GRAMOLA

najpopolnejši glasbeni instrument.

Umetniško proizvajanje za vsak okus in vsako priliko.

Katalogi gratis in franko.

Dobivajo se pri

A. Rasberger

LJUBLJANA

Sodna ulica št 5.

Glas svojega gospodarja.

Novosti za jesensko sezono

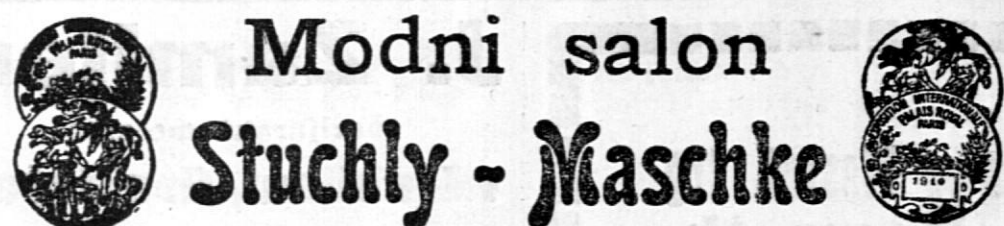
kakor tudi

OBLEKE PO MERI

najnovejše oblike pri

B. Götzl Ljubljana

Mestni trg 19 — Stari trg 8.

Modni salon

Stuchly - Maschke

3 Ljubljana, Židovska ulica. 3

Priporoča po najnižji ceni cenj. damam tu in na de-

želi svojo bogato zalogo

zimskih klobukov in šport. čepic za dame in deklice.

Priznано dobro blago. — Nizke cene.

Popravila se točno izvršujejo. 1463 Zalni klobuki vedno v zalogi.

Na drobno! Na debelo! Jaslice in okraski za
Najlepše božične božično drevo
in noveletne Pisemski papir,
razglednice spominske knjige
in druga darila
od 2 vin naprej. priporoča
Marija Tičar
Sv. Petra cesta št. 26.

Št. 25572.

4347

Razglas.

Mestni magistrat Ljubljanski oddaja

pnevmatično izpraznjevanje straniščnih jam

v mestni topničarski vojašnici za dobo treh let, to je od 1. januarja 1914 do

31. decembra 1916 potom ofertne obravnave

Za izpraznjevanje jam preskrbi magistrat ob času praznenja brezplačno

potrebni voz in stroj.

Interesenti naj vložijo svoje kolkovane ponudbe do 22. decembra t. l.

pri podpisnem mestnem magistratu, kjer se poizvedo tudi natančni pogoji te

oddaje.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dne 3 decembra 1913.

Veleprina salame

novega izdelka, predobro renomirane znamke

„Gavrilo“

že popolnoma dobre za rezanje, priznано najfinejše, stanovitne kakovosti, se dobivajo po vseh špeci-

rijskih, delikatesnih trgovinah in pri prekajevalcih.

Vsak komad ima svinčeno ploombo in vi-

njeto, kakor polegstoječa.

Prva hrvaška tvornica salam, prekajenega blaga in tolišč

M. Gavrilovića sinovi

d. d., Petrinja.

Zastopnik: Julio Schmidla, Zagreb.

4082

Ah!!.. to je ali šopek šmarnic
ali
Dralleja
iluzija v svetilniku

Šmarnica, vrtnica, bezeg
heliotrop, reseda K 4—,
vijolica K 5—. Po vseh
lekarnah, drogerijah, par-
fumerijah, trgovinah z mi-
lom in boljših brivnicah.
JURI DRALLE,
BODENBACH n. L.

SANATORIUM „EMONA“

v Ljubljani, Komenskega ulica 4.
Privatno zdravilišče za notranje in kirurške
bolezni. Porodnišnica. Medicinalne kopeli
Lastnik in šef-zdravnik: Dr. Fr. Dargatz, primar. I. kir. odd. dež. boln.

Preda se 4341

hiša v Postojni

potem javne dražbe dne 12. t. m.
Hiša je dvonadstropna, moderna, še 2 let
davka prosta, ob glavni cesti Ljubljana-Trst,
v kateri se je do sedaj izvrševala specijalna
obrt v zvezi s pekarijo, žganetom in go-
stilniško obrtjo. Pripravna je tudi za hotel
(radi velikega tuiskega prometa). Natančnejše
informacije pri c. kr. okr. sodnji v Postojni.
Kupci se vživajo v bljo.

Najboljša in najzdravješa

barva
za lase in brado

je dr. Dralle „NERIL“, ki daje
sivim in pordečelim lasem njih prvotno
naravno in zdravo barvo. Dobi se svetla,
rjava, temnorjava in črna v steklenicah
z navodilom po 2 K, velike po 4 K, pri

Štefan Strmoli

Ljubljana, Pod Trančo št. 1.

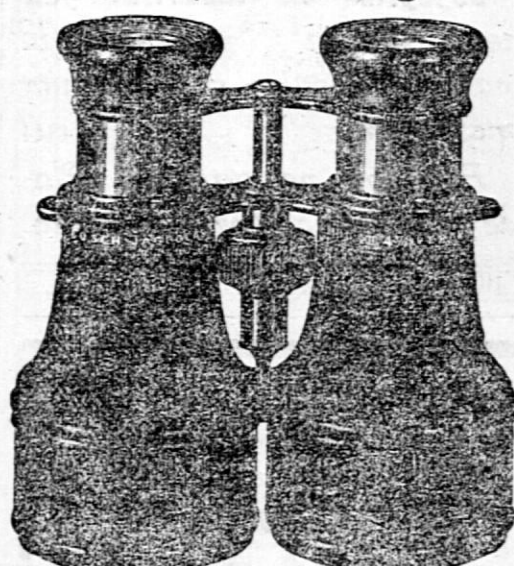
Lasne kite, podlage in mrežice
vseh vrst; gledališčne in toaletne
potrebščine itd.

Fr. P. Zajec

Izprašan optik,

zalagatelj c. kr. armade, vojne mor-
narice, domobrancev itd.

Ljubljana, Stari trg št. 9.

Očala in ščipalniki po strokovnjaških
in zdravniških predpisih. — Z elektr
obratom moderno urejena delavnica
Najnovejši cenik brezplačno!

Obče priljubljeni

koledar za kmetovalca

za leto 1914

4313

IX. letnik

sestavljen po L. Legvartu, z bogato in
podučljivo vsebino, vez. v usni, platno
se je začel ravno razpošiljati.

Cena koledarja je K 1.60, s pošto
K 1.80 in se naj blagoviti denar
naprej poslati.

Pri desetih iztisih en koledar
za namoček.

Naroča se kot navadno pri

Ivanu Bonaču v Ljubljani,
nasproti glavne pošte.

Po Najv. pooblastitvi Njeg. c. in kr. apostol. Veličanstva.

42. c. kr. državna loterija

za civilne dobrodelne namene v državnem zboru zastopanih kraljestev in dežela.
Ta denarna loterija obsega 31.148 dobitkov v gotovini v
skupnem znesku 625.000 kron.
Glavni dobiček znaša

200.000 kron.

5268

Žrebanje bo javno na Dunaju, dne 22. januarja 1914. Srečka stane 4 krome.
Srečke se dobiva o pri oddelku za dobrodelne loterije na Dunaju, III., Vordere Zoll-
amtsstrasse 5, po loterijah, trafikah, pri davčnih, poštnih, brzojavnih in železniš-
kih uradih, v menjalnicah itd. Igralni načrti za kupce srečk zastoj. — Srečka se
pošilja poštne prosto. — Od c. kr. gen. ravn. drž. loterij (oddelek za dobrodel. loterije).

Najboljše sredstvo

zoper prehlajenje

je dobra in topla spodnja obleka.

Veliko izbiro zimskih pletenih srajc, jopic, spodnjih hlač, trpežnih
in krasnih nogavic in gamaš, dobite pri trdki

A. & E. SKABERNÉ

špeciální oddělek za pletenine in perilo, v lastni hiši Mestni trg št. 10
4140 (prejšnja trgovina z železnino).

Pripravna darila za Božič in novo leto
Cene izredno nizke! Blagovolite si ogledati tudi naše izložbe!

Na debelo. Na drobno.

Dober cen premog
vseh vrst prodaja
FRAN UHER, špediter
Ljubljana
Selenburgova ulica št. 4.

Brilant. Toks.

Vedno velika zaloga

POZOR!

klobukov
in čepic
lastnega izdelka.

Kupuje kože
vseh divjačin po
najvišjih dnev-
nih cenah.

Se priporoča
za izdelovanje
kožuhov vseh vrst, kakor tudi damskih jop, kolerjev, mufov. V za-
logi ima vedno veliko izbiro vseh vrst kožuhovine. — Sprejemajo se
popravila vseh v to stroko spadajočih predmetov. Izdeluje se vse po
najnižjih cenah.

J. Wanek, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 21.

3369

Razpis.
Za zgradbo deželne ceste Mirna-Sv. Križ
v cestnem okraju Litija in Trebnje

na 162.019-03 K proračunjena dela in dobave se bodo oddale potom javne
ponudbene obravnave.
Pismene, vsa dela zapopadajoče ponudbe z napovedjo popusta ali dopla-
čila v odstotkih na enotne cene proračunana ali z napovedjo pavšalne svote
naj se predložijo do

do 20. decembra t. l. ob 11. uri dopoldne

podpisnemu deželnemu odboru.

Ponudbe, katere morajo biti kolkovane s kolkom za eno krono, doposlati
je zapečaten z napisom: „Ponudba za prevzete gradbe deželne ceste Mirna-
Sv. Križ.“

Ponudbi mora biti dodana izrecna izjava, da pripozna ponudnik stavbne
pogoje po vsej vsebini in da se jim brezpogojno ukloni.

Razven tega je dodati kot vadij še 5% stavbnih stroškov v gotovini ali
pa v pupilarnovarnih vrednostnih papirjih, zlasti v komunalnih zadolžnicah ali
v zastavnih pismih kranjske deželne banke po kurzni ceni.

Deželni odbor si izrecno pridrži pravico, izbrati ponudnika ne glede na
višino ponudbene cene, oziroma, če se mu vidi potrebno, razpisati novo po-
nudbeno razpravo.

Načrti, proračun in stavbni pogoji so na ogled v deželnem stavbenem
uradu v navadnih uradnih urah.

Od deželnega odbora kranjskega,

4324

LJUBLJANA, dne 3. decembra 1913.

Priporočamo našim
gospodinjam

KOLINSKO CIKORIJO

iz edine slovenske
tovarne v Ljubljani

Sprejme se takoj

stenograf

praktično popolnoma izvežban v slovenski in nemški stenografiji ter v strojepisju. 4278
Lastnoročno pisane ponudbe na upravn. »Slov. Naroda«.

Najsolidnejši vir

40 m dobrih ostankov za obleke K 18—
40 m izvrstnih ostankov zim. blaga „ 20—
30 m ostankov mod. blaga za obleke „ 18—
6 parov velikih rjuh „ 10—
100 kom. prima žepnih robcev „ 13—
tucat dobrih brisač „ 2-90
tucat prav težkih brisač „ 4-80
10 toplih zimskih rut „ 5—

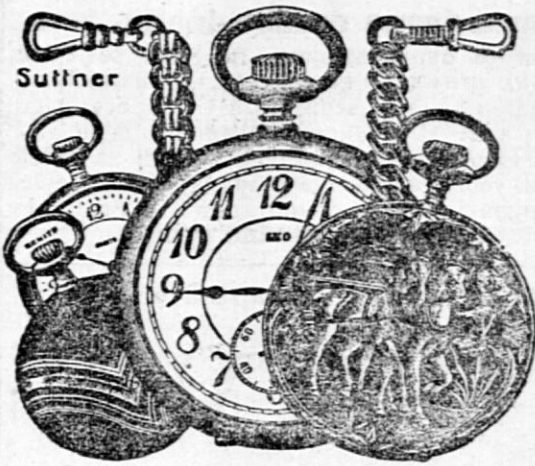
Adolf Zucker, Plzenj št. 504 (Česko).

Razpošiljam samo po povzetju. Neugajajoče vzamem vsak čas nazaj. Vzorci se ne razpošiljajo. Najboljši dobavitelj za trgovce, krošnjarje in sejmarje.

Mestni trg št. 25. **H. Sultner, Ljubljana** Mestni trg št. 25.

Lastna protokolirana tovarna ur v Svici.

Največja zaloga
ur, juvelov,
zlatnine in
srebrnine.

Tovarniška znamka
„IKO“
Zastopstvo tvornice ur
„ZENITH“.

CENIKI ZASTONJ IN POSTNINE PROSTO!

J. Zamljen

čevljarški mojster

v Ljubljani, Gradišče 4

izvršuje vsa čevljarška dela do najfinerje izvršitve in priporoča svojo zalogo

storjenih čevljev.

Izdeluje tudi prave gorske in telovadske čevlje.

Za naročila z dežele zadostuje kot mera pripisan čevlji. 237

Ako se hočete zabavati in užiti par veselih ur, naročite si

MUHE

kratkočasne zgodbe.

Spisal Blaž Pohlín.

Broširano K 1 50, vezano K 2 40.

Dobiva se v 4285

Narodni knjigarni v Ljubljani.

Anton Bajec

umetni in trgovski vrtnar

naznanja sl. p. n. občinstvu, da se nahaja njegov

cvetlični salon

samo pod Trnčo št. 2.

poleg Čevljarškega mostu.

Velika zaloga suhih vencev.

Izdelovanje šopkov, vencev, trakov itd

Zunanja naročila točno.

Vrtnarija na Tržaški cesti št. 34.

Pod nadzorstvom staršev se sprejme takoj krepak dečko kot

vajenec

v manufakturno trgovino
Janko Češnik v Ljubljani.

Ženitna ponudba.

Mlad, simpatičen in premožen posestnik in tovarnar želi resnega znanja z izobraženo in simpatično gospico s primernim premoženjem. 4344

Ponudbe na naslov: „Pianinec“, Ljubljana, pošte restante.

Zdravnik želodca

1091

je posebnost želodčnega likerja iz zdravilnih rastlin, kateri izborne vpliva proti slabostim v želodcu ter radi tega v nobeni družini ne bi smel manjkati.

Edna posebnost likerja je

Zdravnik želodca.

PRVO KRANJSKO PODJETJE

za izvrševanje umetnega vezenja in trgovina ročnih del

J. Repše & I. Jeršek

Ljubljana — Kongresni trg št. 5 — Ljubljana.

Zaradi velike zaloge se pričeta dela prodajajo po tvorniških cenah.

Izvrševanje društvenih zastav in trakov ter vseh cerkvenih paramentov. Belo vezenje in predtiskarija.

Občeznane nizke cene. Ugodni nakup raznih daril. Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Razveselite

svojo soprogo, svojo hčer, svojo nevesto z najlepšim božičnim darilom: **izvirnim**

Singerjevim šivalnim strojem.

Dobi se samo v naših prodajalnah s takim izveskom

in s to varstveno znamko

Ljubljana, Sv. Petra cesta 4.

Novo mesto, Kranj, in Kočevje, ali pa po naših potnikih. 3892

Velika zaloga najmodernejših slamnikov. **Klobuke cilindre in čepice** v najnovejših fasonah in v veliki izbiri priporoča **IVAN SOKLIČ.** Pristni Panama-slamniki od 9 K do 50 K.

Modni salon

M. Sedej-Strnad

priporoča cenjenim damam

929

:: klobuke le najfinejše izvršbe. ::

Zalni klobuki vedno na razpolago.

Ljubljana, Prešernova ulica. Palača Mestne hranilnice.

Wotan
svetilka

z vlečeno
svetilno žico

V zalogi pri elektrarnah in instalatejih

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Delniška glavica 8,000.000 kron. 152

Stritarjeva ulica št. 2.

Rezervni fondi okroglo 1,000.000 kron.

Poslovalnica I. c. kr. avstrijske državne razredne loterije.

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun

ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 3 0
4 4 0

Kupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje

vseh vrst po dnevnem kurzu.